

Xəbər
Yeni qalmaqallı qanun: magistrlər hərbi xidmətə getsin, getməsin?
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 13 may 2016-cı il Cümə № 103 (6424) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Yeni atəşkəs sazişi üzərində iş gedir

Həmsədrərdən Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinə Vyanada görüş təklifi gəldi; Almaniyağa səfər edən Elmar Məmmədov isə ATƏT sədri ilə qapalı görüşdə Qarabağı müzakirə etdi

yazısı səh.9-də

Müxalifət təmsilçilərimiz MHP-də baş verənlərdən danışdı

yazısı səh.11-də

Hüquq müdafiəçisi Müsavatdan istefa verib

yazısı səh.5-də

Rusiyadakı bir sorğunun ortaya çıxardığı acı Qarabağ həqiqəti

yazısı səh.7-də

Hökumət "təpəçilərə" meydan açıb

yazısı səh.13-də

Deputat toxunulmazlığı-90-cı maddə ləğv oluna bilərmi?

yazısı səh.11-də

Xəzərin dibinin bölüşdürülməsi yenidən gündəmdə

yazısı səh.4-də

Rusiyadakı bir sorğunun ortaya çıxardığı acı Qarabağ həqiqəti

yazısı səh.13-də

"Laçın koridoru" - sonda işıq görünür...

yazısı səh.4-də

NİDA-çı gənc barədə 4 aylıq həbs qərarı verildi

yazısı səh.11-də

Toylara yeni düzən gəlir - israfçılığa son!

yazısı səh.7-də

Prezident Administrasiyasındakı şöbələrdən biri ləğv edildi

yazısı səh.2-də

Global güclər Güney Qafqaz uğrunda ölüm-dirim savaşında

PUTİNİN GÖZLƏNİLƏN BAKI SƏFƏRİNDƏ 3 GİZLİ HƏDƏF - BİRİ QARABAĞ, İKİSİ...

Bu gün NATO-nun Gürcüstanda ən böyük hərbi təlimi başlayır; Kreml başçısının bölgədə olacağı günlərdə isə Alyans Gürcüstanda üstəlik, hərbi qüvvə saxlayacağını elan edəcək - Moskvaya ağırlı mesaj; amerikalı diplomat: "Rusiyaya bölgədə liderlik etmək imkanı verilməsi ABŞ-ın böyük səhvidir..."

Yaqub Məmmədov "Yeni Müsavat" a yeni sirlər açdı

Səbiq spiker: "Tahir Əliyevi müxalifətin təkidi ilə daxili işlər naziri təyin etdim, o da getdi qoşuldu Etibar Məmmədovun dəstəsinə"

Rəşadət Axundov:
"Nə başımıza silah dayayıblar, nə işgəncələr verilib"
yazısı səh.6-də

KXCP sədrindən Nemət Pənahlıya ağır sözlər
yazısı səh.7-də

Bakıda tutulan "İŞİD" çisi: blef, yoxsa...
yazısı səh.3-də

Prezidentdən özəl telekanallarla bağlı sərəncam

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda özəl teleradio yayımçılarına birdəfəlik maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncama görə, cəmiyyətin informasiya ehtiyacının ödənilməsi, əhalinin maarifləndirilməsi, ölkədə və beynəlxalq aləmdə Azərbaycan xalqının mədəni irsinin təbliği işində fəal iştirak edən özəl teleradio yayımçılarının maddi-texniki bazasını gücləndirmək məqsədilə Azərbaycanda özəl teleradio yayımçılarına birdəfəlik maliyyə yardımı göstərmək üçün Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Prezidentinin ehtiyat fondundan Milli Televiziya və Radio Şurasına 2 milyon manat ayrılır.

Maliyyə Nazirliyinə bu sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılıb.

Prezident Administrasiyasındakı şöbələrə biri ləğv edildi

Prezident Administrasiyasının Nəşr və tərcümə şöbəsi ləğv edilib. Modern.az saytı xəbər verir ki, aznews.az-ın məlumatına görə, ləğv edilən şöbənin müdiri Vasif Əli oğlu Kərimov yaşı ilə əlaqədar təqaüdə göndərilib.

Nəşr və tərcümə şöbəsi Süleyman İsmayılovun rəhbəri olduğu Sənədlərlə və vətəndaşların müraciətləri ilə iş şöbəsinə birləşdirilib.

Qeyd edək ki, təqaüdə göndərilən V.Kərimov 1-ci dərəcə dövlət müşaviridir. 1997-ci ildən Prezident Administrasiyasının Nəşr və tərcümə şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışırdı.

Gömrükçülər külli miqdarda siqaret müsadirə edib

Aşağı keyfiyyətli alkoqollu içkilərin, tütün məmulatlarının bazarı daxil olmasının qarşısını almaq və əhalinin sağlamlığını qorumaq, habelə bu sahədə qaçaqmalçılığa qarşı mübarizəni gücləndirmək məqsədilə gömrük orqanları tərəfindən mütəmadi olaraq əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilir.

Dövlət Gömrük Komitəsinin mətbuat xidmətindən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, bu tədbirlər çərçivəsində Tovuz Gömrük İdarəsinin Gömrük hüquqpozma-larına qarşı mübarizə şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş əməliyyat tədbirləri nəticəsində 3 fakt üzrə Azərbaycan Respublikasının aksiz markası ilə markalanmayan 78 200 ədəd müxtəlif markalı siqaretlər aşkar edilərək götürülüb.

Hər 3 faktla bağlı araşdırma aparılır.

Əsgər Ələkbərov "İçərişəhər" Qoruğu İdarəsinin rəisi təyin edilib

Əsgər Ələkbərov Nazirlər Kabineti yanında "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin rəisi təyin edilib. APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev müvafiq sərəncam imzalayıb.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tiraajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan
"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN
və bundan əlavə 2500 adda yerli
və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

Zakir Həsənov hərbi hissənin açılışında

Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən ön xətdə yerləşən birləşmənin taburu üçün yeni tikilərək müasir avadanlıqlarla tam təchiz edilən hərbi hissə istifadəyə verilib.

Modern.az xəbər verir ki, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi açılışda iştirak edərək yeni inşa edilən qərargah, yeməxana, qazanxana-camaşırxana-hammamxana kompleksi, nəzarət-buraxılış məntəqəsi, əsgər yataqxanası, o cümlədən inzibati, xidməti, ideoloji, istirahət və silah otaqları, əşya və ərzaq anbarları ilə tanış olublar.

Hərbi hissənin ərazisində daimi avtomatik generator quraşdırılıb, su, qaz, işıq və digər kommunikasiya xətləri təchiz edilib.

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanının tapşırığına əsasən hərbi hissəyə yaxın kəndlərdə yaşayan və burada işlə təmin edilən mülki heyətlə görüşüb, onların şəraiti ilə maraqlanıb.

Sonra müdafiə naziri hərbi hissənin şəxsi heyətinə Ali Baş Komandanın ordu quruculuğuna göstərdiyi yüksək diqqətin nəticəsi olaraq son vaxtlar döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlı-

ğın daha da gücləndirilməsi, hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi məqsədilə gö-

rülen işləri diqqətə çatdırıb.

Müdafiə naziri cəbhəboyu zonada ön xətt boyu yerləşən yeni hərbi hissələrin tikintisi ilə bağlı müvafiq tapşırıqları verib.

Rusiya XİN rəsmisi Ərdoğan haqqında qalmaqallı fikir bildirdi

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmisi Mariya Zaxarova bu gün keçirdiyi brifinqdə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Qara dənizlə bağlı söylədiyi fikrə münasibətini bildirdi.

Virtualaz.org "RIA Novosti" agentliyinə istinadən xəbər verir ki, jurnalistlərdən birinin verdiyi "Ərdoğanın Qara dənizin "rus gölü"ne çevrilməsi ilə əlaqədar dediyi sözləri necə şərh edərdiniz" sualına M.Zaxarova belə cavab verib: "Bilirsiniz, mən həkim deyiləm". Bu cavab brifinqə toplanmış jurnalistlərdə gülüş doğurub.

Qeyd edək ki, son çıxışlarından birində Türkiyə prezidenti NATO-nun 8-9 iyul tarixlərində keçiriləcək sammiti barədə danışıqdan, alyansın Qara dənizdə daha fəal olmasının zərurliyini qeyd etmiş və hazırda bu dənizin "rus gölü"ne çevrildiyini bildirmişdi.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına yeni təyinat

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına (MBNP) yeni təyinat olub.

"APA-Economics" xəbər verir ki, Elçin Həbibov səlahiyyətləri Mərkəzi Bankdan palataya keçən Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidmətinin (MKRX) rəhbəri təyin olunub.

Qeyd edək ki, E. Həbibov MKRX Mərkəzi Bankın tabeliyində fəaliyyət göstərdiyi vaxtda da onun rəhbəri olub.

Dilma Rusef

Prezidentə impichment elan olundu

Braziliya senatı ölkə prezidenti Dilma Rusefi 6 ay müddətinə prezidentlikdən kənarlaşdırıb. Modern.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, impichmentin lehinə 55, əleyhinə isə 22 senator səs verib.

Qərarın icra olunması üçün lazım olan səs sayı isə qanunla 41 müəyyən olunmuşdu.

Dilma Rusefin istefası ilə bağlı qərar 20 saatlıq gərgin müzakirələrdən sonra qəbul olunub.

Ölkə başçısı funksiyalarını isə vitse-prezident Mişel Temer icra etməyə başlayıb. Yaxın 180 gün ərzində senat Rusefin istefası məsələsinə dair yekun səsvermə keçirəcək.

Əgər senatorların 54 və daha çoxu prezidentin istefasını səs versə, Rusef prezidentlikdən tam uzaqlaşdırılacaq.

Putinin nümayəndəsi "Transxəzər" layihəsindən danışdı

"Transxəzər" qaz kəmərinin tikintisi üzrə birtərəfli fəaliyyət yolverilməzdir". APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, bunu Rusiya prezidentinin MDB ölkələri ilə sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə xüsusi nümayəndəsi, xüsusi tapşırıqlar üzrə səfir İqor Bratçikov "Caspian Energy" jurnalına müsahibəsində deyib.

İ. Bratçikov bildirib ki, məlum məsələ üzrə Rusiyanın mövqeyi ardıcıl və çox açıqdır: "Bütün mənalarda nadir su hövzəsi olan Xəzərdə magistral qaz kəmərinin tikintisinə hər şeydən əvvəl ekoloji prizmadan və yalnız bundan sonra iqtisadi baxımdan yanaşmaq lazımdır. Bu cür layihələrin iqtisadi tərəfi, effektivliyi və səmərəliliyi barədə qoy bu layihəyə sərmayə qoymağı planlaşdırırlar mühakimə yürütsünlər. Məsələnin ekoloji tərəfi isə ilk növbədə istisnasız olaraq bütün Xəzəryanı ölkələrə aiddir. Burada bütün Xəzəryanı dövlətlər səs hüququna malikdir, ona görə ki, Xəzər dənizinin gələcəyi barədə onların hamısı məsuliyyət daşıyır. "Transxəzər" qaz kəmərlərinin tikintisi üzrə birtərəfli fəaliyyət yolverilməzdir".

Lələtəpə şəhidinin medalı atasına verildi

Cəbrayıl rayonu ərazisindəki Lələtəpə yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuş Ruhin Əhrəf oğlu Qəhrəmanova ölümündən sonra verilən "İgidliyə görə" medalı atasına təqdim edilib.

Modern.az saytının məlumatına görə, bu münasibətlə təşkil olunan tədbirdə şəhidin ailə üzvləri, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri, Müdafiə Nazirliyinin təmsilçisi və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak edib.

Biləsuvar rayonu ərazisindəki 2 saylı məcburi köçkün qəsəbəsində şəhidin qırx mərasimi keçirilib. Mərasimdə şəhidin göstərdiyi qəhrəmanlıqdan söz açılıb.

Penitensiar Xidmətin mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsindən getdi

Penitensiar Xidmətin mətbuat xidmətinin rəhbəri Yaşar İsakov tutduğu vəzifədən ayrılıb. Bu haqda Y.İsakov facebook divarında status paylaşmış. Həmin statusu təqdim edirik: "Bu gün 2 il çalışdığım kollektivdən ayrıldım. Müstəqil jurnalist fəaliyyətinə qayıtmaq arzumu Penitensiar Xidmət rəhbərliyi tərəfindən tam anlayışla qarşılandı. Doğrusu, bu cür təntənə ilə yola salınmağımı gözləməyirdim. Hörmətli ədliyyə general-mayoru Hüseyn Əlixanova dərin təşəkkürümü ifadə edirəm. 2 il ərzində bizim aramızda tək rəis-işçi münasibəti yox, həm də dostluq əlaqələri olub. Mən isə hazırda bir müddət əvvəl fəaliyyətimni dondurduğum Press24.az saytıma bərpa etmək fikrindəyəm".

Y.İsakov təntənəli surətdə yola salınması əks olunan fotonu da paylaşmış.

□ E.HÜSEYNOV

İstanbulda hərbi hissənin qarşısında partlayış törədildi

Mayın 12-də İstanbulun Osmanqazi prospektində yerləşən hərbi hissənin qarşısında partlayış törədilib. Virtualaz.org Türkiyə KİV-ə istinadən xəbər verir ki, partlayışın hərbiçiləri daşıyan xidməti avtomobili təqib edən bir nəqliyyat vasitəsində meydana gəldiyi bildirilib.

Hadisə nəticəsində biri ağır olmaqla, 5 nəfər yaralanıb. Onların arasında hərbiçiyə yoxdur.

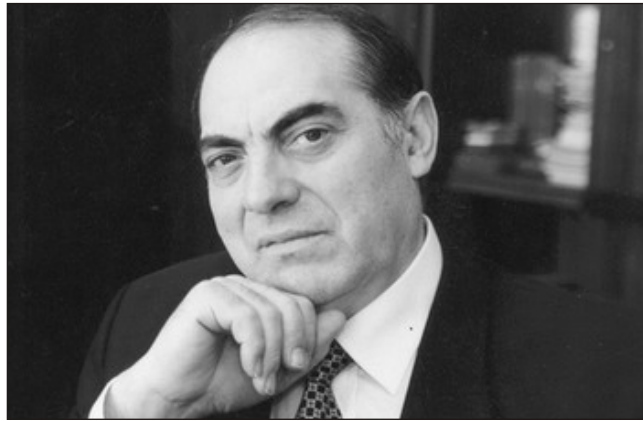
İnformasiyaya əsasən, hadisə yerinə çoxlu sayda polis, yanğınsöndürən və təcili tibbi yardım maşınları cəlb edilib.

Kecmiş müdafiə və daxili işlər naziri, sonradan dövlət gömrük komitəsinin sədri olmuş general Tahir Əliyev moderator.az-a müsahibəsində Xalq Cəbhəsinin hakimiyyətə gəlişindən öncə bir neçə ay ölkə prezidentli səlahiyyətlərini icra edən Ali Sovetin keçmiş sədri Yaqub Məmmədova ittihamlar irəli sürüb. O qeyd edib ki, Yaqub Məmmədov prezident olmaq istəyirmiş və ondan dəstək ala bilmədiyi üçün onu 1992-ci il aprelin 25-də daxili işlər naziri vəzifəsindən azad edib.

Əhali isə ayağa qalxaraq Yaqub Məmmədovun bu fərmanına etiraz eləyib: "Onun bu fərmanına cəmiyyətdən çox ciddi təkpi gəldi. Gecə ilə Bakı və Sumqayıt əhalisinin bir hissəsi, digər hüquq-mühafizə orqanları, xüsusən də prokurorluq əməkdaşları etiraz əlaməti olaraq nazirliyə axışdılar, respublika prokuroru Murad Babayev DİN-in ətrafına yığılan çoxsaylı əhali qarşısında çıxış etdi. Çıxışının da əsas məğzi ondan ibarət idi ki, onlar Tahir Əliyevi müdafiə etmək üçün toplaşdılar. Bir çox adamlar xidməti otağıma girməklə məni otaqdan çıxarmağa qoymurdular. Bütün bunlarla bağlı da mənə videomaterial var. Bütün bunları gören Yaqub Məmmədov məcbur olub mənim daxili işlər naziri postundan kənarlaşdırılmağımla bağlı verdiyi fərmanı dayandırdı və bu, televiziya da elan olundu. Mən dəqiq bildirdim ki, onun mənim nazir təyinatından bir ay sonra yenidən verdiyi belə bir anormal fərman qarşıdan gələn prezident seçkiləri ilə bağlı idi. Məsələ belə olmuşdu. Jurnalistlərdən biri mənə sual vermişdi ki, qarşıdan gələn prezident seçkilərində daxili işlər naziri kimi hansı namizədin tərəfində olacaqsınız. Mən ümumiyyətlə sualın qoyuluşunun düzgün olmadığını bildirdim və DİN-in, başda onun naziri Tahir Əliyev olmaqla, hansısa namizədin tərəfində olmağımızın qanunla qadağan olunduğunu xatırlatdım. Bildirdim ki, bizim vəzifəmiz sabitliyi və seçkilərdə də ictimai asayiş təmin etmək olacaq. Müsahibə Yaqub Məmmədovu qane etməmişdi və təsəvvür edin ki, bu müsahibə ilə bağlı Yaqub Məmmədovla aramızda söhbət oldu və həmin müsahibədən sonra onun mənə qarşı münasibəti demək olar ki, tamamilə mənfiiyə doğru dəyişdi. Martin 17-də məni daxili işlər naziri təyin etmişdi. Aprelin 25-də də mənim işdən çıxarılmamla bağlı fərman verdi. Səbəbsə gün kimi aydın idi və o, prezident olmaq istəyirdi. Könlümdən keçirdi ki, qanunlara məhəl qoymayan bir daxili işlər naziri olsun, onun prezident olması üçün açıq-aşkar təbliğat aparın, bu istiqamətdə fəaliyyət

Yaqub Məmmədov "Yeni Müsavat"a yeni sirlər açdı

Sabiq spiker: "Tahir Əliyevi müxalifətin təkidi ilə daxili işlər naziri təyin etdim, o da getdi qoşuldu Etibar Məmmədov dəstəsinə"

göstərsin. Yeni o, prezident seçilməsi müqabilində hər şeyə hazır idi, teki mənim əlimlə o kürsüdə otursun.

Tahir Əliyevin bunu etməyəcəyini bilib seçkilərdən öncə niyyətini gerçəkləşdirmək üçün bu məsələni bu cür həll etmək istəyirdi. Qazaxdan Nurəddin Yusifov adlı bir nazir müavini vardı, onu mənim yerimə təyin etdi, amma əhali buna kəskin etiraz etdiyinə görə bu fərman havada qaldı".

Tahir Əliyevin ittihamlarına Yaqub Məmmədov sərt reaksiya verib. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Yaqub Məmmədov bildirdi ki, Tahir Əliyevin onun barəsində danışdıqları cəfəngiyyətdir, boş sözlərdir: "Tahir Əliyev elə o vaxtlar da səfeh-səfeh danışdı. Məni də görəndə deyir ki, bağışla, üzr istəyirəm. İndi də dediklərinin hamısı yalan, sayaqlama, cəfəngiyyətdir. Guya mən ölkə prezidentini olmaq üçün çalışmışam, guya mən bundan prezident olmağıma kömək istəyirmişəm. Belə bir şey heç vaxt olmayıb. Əvvəla, mən prezident olmağa çalışmamışam. İkincisi, daxili işlər naziri prezident seçirdi ki, mən ondan kömək xahiş etdim? Mənim prezident olmağa çalışmağımı o nə ilə sübut edə bilər? Belə bir şey olmayıb axı. Mən hansı əməlimdə, fəaliyyətimdə prezident olmaq üçün təbliğat aparmışam, özüm üçün komanda yaratmışam? Tahir Əliyev ağzına gələni danışır. O, xeyli vaxt idi danışmırdı, indi kimsə onu mənə qarşı danışdırır. Onu da deyim ki, münasibətlərimiz normal olub, elə bir

ciddi konfliktimiz olmayıb".

Y.Məmmədov Tahir Əliyevi daxili işlər naziri təyin etməsindən də danışdı: "Onu Ayaz Mütəllibov müdafiə naziri təyin etmişdi. Mən də prezident səlahiyyətini icra etməyə başlayanda işlərlə tanış olanda gördüm ki, ümumiyyətlə, Müdafiə Nazirliyinin adı var, özü yoxdur, bu adam nazir kimi heç bir iş görməyib. Cəbhə xəttində də vəziyyət çox gərgin idi. Getdim Ağdama, gördüm ki, hərə bir batalyon yaradıb. Həmin batalyonların heç biri Tahir Əliyevə tabe olmur, onu qəbul edən yoxdur. İcra hakimiyyətinin bir batalyonu var, AXC-nin bir, Etibar Məmmədovun bir, "Ala Yaqub" deyilən bir nəfər var idi, onun bir batalyonu var. Müdafiə Nazirliyini də bunların heç biri qəbul etmirdi. Hamısı dedi ki, Rəhim Qaziyevi müdafiə naziri təyin edin, biz nazirliyə tabe olaq. Mən də Rəhim Qaziyevi təyin edəndə Rəhim Qaziyev dedi ki, Tahir Əliyev mənim cəbhəçi yoldaşım, onu da daxili işlər naziri təyin edin, bu halda müdafiə naziri olmağa razıyam. Beləliklə, mən Tahir Əliyevi müxalifətin təkidi ilə daxili işlər naziri təyin etdim, Rəhim Qaziyev isə müdafiə naziri oldu. Tahir Əliyev daxili işlər naziri kimi işləyə bilmədi, getdi qoşuldu siyasətə. Etibar Məmmədovun-filanın dəstəsinə qoşuldu və axmaq-axmaq işlərlə məşğul oldu. Ona görə də azad etmək üçün fərman verdim. Etibar Məmmədovun dəstəsi, İsgəndər Həmidovun dəstəsi, cəbhəçilər hamısı hay-küy saldılar ki, daxili işlər

naziri Tahirdir vəssalam. Belə bir itaətsizlik yaratdılar. Tahir Əliyev də fərmana tabe olmayaraq kabinetdən çıxdı. Mənim fərmanının icrasına qeyd etdiyim müxalifətçilər imkan vermədilər. Onu aparıb kabinetdə oturdular və dedilər ki, nazir budur. Mənə də ultimatum verdilər. Bax belə bir qanunsuzluq etdilər. Tahir Əliyev də onlara arxalanaraq kabineti tərk etmədi. Mənim yeni təyin etdiyim nazir də bu səbəbdən işə başlaya bilmədi. Fərman icra olunmadı, qaldı havada. Onlar konstitusiyaya itaətsizlik elədilər. Sonra Şuşa işğal olundu, vəziyyət qarışdı və mən işdən getdim. Sonra da Ayaz Mütəllibov Tahir Əliyevi işdən azad elədi və o da getdi. Bir neçə gün sonra isə Ayaz Mütəllibov getdi və İsgəndər Həmidov daxili işlər naziri oldu".

Y.Məmmədov onu xatırlatdı ki, onun dövründə Tahir Əliyevə dəstək verən müxalifət-cəbhəçilərin mayın 18-də hakimiyyətə yiyələndikdən az sonra nazirlə münasibətləri pozulub: "Mayın 14-də müxalifət mitinqlərlə başladı, mayın 18-də Prezident Aparatını, Ali Soveti tutdular və hakimiyyəti ələ keçirdilər. Tahir Əliyev elə bildirdi ki, onu daxili işlər naziri təyin edəcəklər. Ancaq onu kabinetdə oturdular mayın 18-də onu kənarlaşdırdılar və İsgəndər Həmidov nazir təyin olundu. Tahir Əliyevi uzaqlaşdırdılar və vəzifə vermədilər. Ona görə də Tahir başlandı onlara da müxalifətçilik eləməyə, onlarla da çekişməyə. Ali Sovetdə cəbhə hakimiyyətinə qarşı davranışlarını yəqin xatırlayırınsız. 1993-cü ildə Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra Tahir Əliyev Gömrük Komitəsinin sədri təyin olundu. Lakin o bu sahədə də işləyə bilmədiyini qısa müddətdə ortaya qoydu və Heydər Əliyev iclasda canlı efirdə onu işdən qovdu, özü də çox biabırçı vəziyyətdə. İndi aradan xeyli illər keçdikdən sonra ortaya çıxıb cəfəngiyyət danışır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Bakıda tutulan "İŞİD"çi: blef, yoxsa...
Arzu Nağıyev: "8 yaşlı uşağı oğurlayan adam bu terror təşkilatının adından istifadə edərək ailəyə psixoloji təsir göstərmək istəyib"

Mayın 9-da Sabunçu rayonunda, Şuşa qəsəbəsində 8 yaşlı Hüseyn Ramazanlı oğurlanıb. Hüseyni qaçıran şəxs onun ailəsindən 30 min manat tələb edib. Ailənin istədiyi məbləği ödəməyəcəyi təqdirdə uşağın orqanlarını satacağını deyən şəxs özünü İŞİD terror təşkilatının üzvü kimi təqdim edib.

Hadisə haqda qısa olaraq qeyd edək ki, Hüseyn qonşularını Elnur Məmmədov tərəfindən qaçırlıb. E.Məmmədov Hüseynin ailəsinə zəng edərək həmin məbləği tələb etdikdən iki gün sonra ailə polisə müraciət edib. Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən keçirilən əməliyyat zamanı E.Məmmədov pulu alan zaman saxlanılıb.

Hadisədə əsas diqqət çəkən məqamlardan biri E.Məmmədovun özünü İŞİD üzvü kimi təqdim etməsi və bununla da ailəni qorxutmağa çalışmasıdır. Azərbaycanda İŞİD qruplaşmasına qoşulan xeyli sayda şəxsin olduğu məlumdur. Suriyaya döyüşməyə gedənlər arasında öldürülənlər də var, oradakı vəziyyətdən narazı qalıb geri qayıdanlar da. Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən Azərbaycana qayıdan onlarla İŞİD üzvü olmuş şəxslər həbs edilib.

İŞİD təkə Azərbaycanla yox, bütün dünyaya qorxu salan bir təşkilatdır. İŞİD üzvlərinin əsir götürdükləri şəxsləri edam etməsi görüntüləri, zəbt etdikləri ərazilərdə törətdikləri əməllər, bir çox Avropa ölkələrində baş verən terror aktlarını öz üzərinə götürməsi hər kəsə istər-istəməz bu qruplaşmaya qarşı qorxu və xof yaradıb.

Elə 8 yaşlı Hüseyni oğurlayan E.Məmmədov da güman ki, bütün bunları nəzərə alıb: o, bu cür təqdimatla, İŞİD qorxusundan istifadə edərək Hüseynin ailəsinə hədələyib və fikrinin ciddi olduğuna inandırmağa çalışıb.

E.Məmmədovun İŞİD qruplaşması ilə əlaqələrinə gəlincə, onun ailə üzvləri bildiriblər ki, Elnurun özünü bu cür təqdim etməsi blef olub. Elnurun anası Şərqiyə Məmmədova oğlunun borcu olduğu üçün bu addımı atdığını deyib. Şərqiyə Məmmədova azvision.az-a bildirib ki, oğlu mərc oyunlarına 15 min manat udub. Bundan başqa isə iki nəfərdən işə düzəltmək adı ilə pul alıb. Anasının dediyinə görə, Elnur borclarını ödəyərilmədiyi üçün belə bir əməl törədib.

E.Məmmədov özü də ilk açıqlamasında özünü İŞİD üzvü kimi təqdim etməsinə belə izah verib ki, mətbuatdan İŞİD barəsində məlumatlar oxuyub və bundan sonra oğurluğu həmin terror təşkilatının adı ilə əlaqələndirməyi planlaşdırıb. Bununla da ailəni qorxutmağa çalışıb.

Musavat.com-un hüquq-mühafizə orqanlarından əldə etdiyi məlumata görə, araşdırmalar zamanı hadisəni törədən 28 yaşlı Elnurun İŞİD-lə heç bir əlaqəsi olmadığı müəyyən edilib.

Onu da qeyd edək ki, faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 144.3 (adam oğurluğu) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb, istintaq gedir.

E.Məmmədovun özünü İŞİD üzvü kimi təqdim etməsinə təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Arzu Nağıyev musavat.com-a şərh edib.

A.Nağıyevin fikrincə, 8 yaşlı Hüseyni oğurlayan şəxs İŞİD-in bütün dünyada törətdiyi amansızlıqlardan məlumatlı olub və bununla da ailəyə psixoloji təsir etməyə çalışıb: "Uşaq oğurluğu edən və ya başqa bir cinayət əməli törədən şəxs fərqli-fərqli qruplaşmaların adından istifadə edə bilər. Həmin şəxsin də İŞİD adından istifadə etməsində bir məqsədi olub ki, həmin ailəni qorxutsun. İŞİD terror təşkilatının törətdiyi əməllərdən xəbərdarlıq. Elə bu şəxs də İŞİD adından istifadə edib ki, eger istənilən məbləğ ödənilməsə, uşağı amansızcasına öldürə bilər.

Əgər o həqiqətdən də İŞİD üzvü olsa idi, hüquq-mühafizə orqanları bunu çoxdan müəyyən edərdi. Bu, sadəcə, İŞİD adından istifadə edərək ailəyə psixoloji təsir göstərməyə çalışan şəxs olub.

Ümumilikdə isə mən düşünürəm ki, cəmiyyətdə İŞİD qorxusu və xofu var. Çünki hər hansı bir terror qruplaşmasında iştirak etdikdən sonra Azərbaycana qayıdan şəxslərə qarşı qanunlar çox sərtir. Və onlar qanunla müəyyən edilmiş şəkildə cəzalarını alırlar. Bunu nəzərə alaraq deyə bilərik ki, nə İŞİD üzvünün, nə də başqa bir qruplaşma üzvünün Azərbaycanda asanlıqla belə bir əməl törətməsi mümkün deyil".

□ **İ.MURADOV**

Ermənistan Naxçıvanla sərhəddə növbəti təxribat törətdi

Qoşunların təmas xəttində əldə edilən razılışmaya baxmayaraq, düşmən tərəf atəşkəs rejimini pozaraq Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədində növbəti dəfə təxribat törətdi. Virtualaz.org Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən bildirir ki, Silahlı Qüvvələrimizin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonu ərazisində yerləşən mövqeləri mayın 12-də saat 10.30-da Ermənistanın Yexeqnadzor rayonu ərazisindəki mövqelərdən atəşə tutulub.

Düşmən tərəfinin təxribatı nəticəsində bir nəfər hərbi qulluqçumuz - əsgər Quluzadə Yusif Eldar oğlu yüngül yaralanıb. Hərbi qulluqçumuza lazımi tibbi yardım göstərilib, həyatı təhlükəsi yoxdur.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun həmin istiqamətlərdə yerləşən bölmələrinin dəqiq cavab atəşi ilə düşmən susdurulub.

Bildirik ki, düşmən təxribatlarının nəticəsi olaraq baş və rənələrə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın kriminal hərbi-siyasi rejiminin üzərinə düşür.

Şəhidlərimizin dəfnindən 40 gün keçdi

Mayın 12-də aprel döyüşlərində şəhid olan pilotlarımız mayor Təbriz Musazadə, mayor Urfan Vəlizadə, baş leytenant Əbubəkir İsmayilov və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin polkovnik-leytenantı Murad Mirzəyevin 40 mərasimi keçirilib. Bu münasibətlə şəhidlərin ailə üzvləri, yaxınları, ictimaiyyət nümayəndələri onların 2-ci Fəxri Xiyabanda olan məzarlarını ziyarət ediblər.

Qeyd edək ki, pilotlarımızın hər üçü Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüblər. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin polkovnik-leytenantı Murad Mirzəyevin layiq görüldüyü Milli Qəhrəman adı onun məzarında da əks olunub.

Xatırladaq ki, erməni silahlı bölmələrinin aprelin 2-dən təmas xəttində törətdiyi təxribatlar zamanı Azərbaycan ordusunun mayorları Təbriz Musazadə, Urfan Vəlizadə, baş leytenantı Əbubəkir İsmayilov və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin polkovnik-leytenantı Murad Mirzəyev şəhid olublar.

Onların meyitləri neytral ərazidə qaldığı üçün beynəlxalq qurumların vasitəçiliyi ilə aprelin 10-da Azərbaycan tərəfə təhvil verilib. Aprelin 11-də Müdafiə Nazirliyinin Təlim-Tədris Mərkəzində şəhidlərimizlə vida mərasimi keçirilib. Daha sonra müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun da iştirakı ilə şəhidlərimiz 2-ci Fəxri Xiyabanda dəfn olundular.

Əli RAIS

"Azərbaycanla döyüşlərdə Ermənistan 7 milyon kvadratmetr ərazi itirib"

Aprelin əvvəllərində gedən 4 günlük müharibə zamanı erməni tərəfi mövqe itkiləri verib və əgər yaxın vaxtlarda bu mövqelər geri qaytarılmasa, sonradan ciddi problemlərlə üzləşəcək.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu bəyanatla ermənilərin "Şuşa" batalyonunun komandiri Jirayr Səfilyan keçirdiyi mətbuat konfransında çıxış edib.

Onun sözlərinə görə, tək-cə təmas xəttinin şimal-şərq istiqamətində (Ağdərə-Tərtər) ərazi itkiləri 7 milyon kvadratmetrə yaxındır. Səfilyan deyib ki, itirilmiş mövqeləri geri qaytarmaq üçün çoxsaylı çağırışlara baxmayaraq, hakimiyyət buna məhəl qoymur. "Rejim bütün çağırışlara cavab olaraq deyir ki, bu mövqelərin strateji əhəmiyyəti yoxdur və söhbət cəmi 100-200 metrden gedir. Bu yalandır, faktiki itkilər çoxdur", - Səfilyan deyib. O, hakimiyyəti xalqa həqiqəti deməyə çağırıb.

Erməni səhra komandiri bildirib ki, tezliklə səfərbərlik elan etmək lazımdır. "Yoxsa Azərbaycan yaxın vaxtlarda bizə böyük zərbə vuracaq, 2-5 aprel hadisələri hələ başlanğıc olacaq", - o bildirib.

Aprel döyüşlərindən başlayaraq, Dağlıq Qarabağ probleminin həlli istiqamətində diqqətəlayiq addımlar atılır. Azərbaycan tərəfinin 4 günlük savaştakı əzici üstünlüyü ölkəmizi bu problemin həllində avantaajlı duruma gətirməklə yanaşı, 22 ildir davam edən sülh danışıqlarını daha da sürətləndirir.

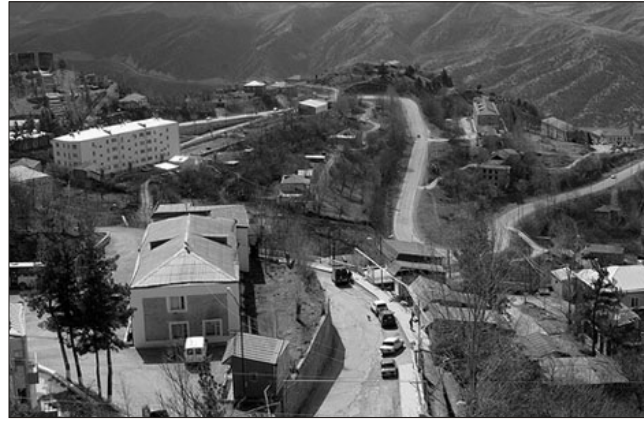
Hazırda Qarabağ mövzusu ölkə gündəminin əsas mövzusu olmaqla yanaşı, dünya gündəmini də zəbt edib. Aprel döyüşləri olmasa belə, Qarabağ mövzusu may ayının əsas mövzusu olacaqdı. Çünki məhz bu ayda Şuşa və Laçın rayonlarımız işğal olunub. Şuşanın işğalı gününü geridə qoysaq da, qarşıdan 17 may Laçının işğal günü gəlir. Bu ərazi daim mübahisəli zona elan olunub. Buna səbəb də "Laçın dəhlizi" ətrafında gedən məlum vaxtaşırı müzakirələrdir.

Əksər ekspertlər son aylarda Azərbaycan tərəfinin qazandığı uğurları Qarabağ probleminin həllində irəliləyişə doğru atılmış ən böyük addım hesab edirlər.

Politoloq Elxan Şahinoğlu düşməne təzyiq yolu ilə Qarabağ məsələsinin həllinin mümkünlüyünü söylədi: "Bəziləri düşünür ki, 4 günlük savaştan sonra ermənilər 5 rayonu geri qaytara, yaxud

"Laçın koridoru" sonda işıq görünür..

Aprel döyüşləri "Laçın dəhlizi" məsələsini də gündəmə gətirib; politoloq Azərbaycanın "Mehri koridoru" tələbini irəli sürə biləcəyinin anonsunu verdi

Rusiya rayonların qaytarılması üçün Ermənistanla təzyiq edə bilər. Amma bu versiyaların heç birinə inanmırdım. Əksinə, təzyiq artırmanın vacibliyini deyirdim. Üstündən bir ay keçməsinə baxmayaraq, nə ermənilər rayonları qaytarırlar, nə də Rusiya təsir edir. Rusiya yenə də əvvəlki kimi münafiqənin həllinə maraq göstərmir. Pu-

tinin indi gözlənilən səfərdən də heç bir nəticə gözləmirəm. Çünki Putin ermənilərə təsir edib, Dağlıq Qarabağ ətrafı rayonların qaytarılması prosesini sürətləndirməyəcək. Yeganə yolumuz yenə də düşməne təzyiq etməkdir. Laçın Azərbaycan üçün vacib rayonlardan biridir. Təəssüf ki, 90-cı illərdə məlum yolu əldən verdik. Bu

yol bizdə olsaydı, bəlkə də indi rayonlarımız azad etmişdik. Bu yol əlimizdə olmadığına görə nəzərdə olmadığıdır. Ermənilər "Laçın koridoru" ilə bağlı iddiaları irəli sürür, onlarda olmasını tələb edirlər. O zaman bizim də tələbimiz olmalıdır ki, Azərbaycanla Naxçıvanı birləşdirən "Mehri koridoru" ya bizim, ya da sülhməramlı qüvvələrin əlində olmalıdır. Danışıqlar predmetinə bu maddəni də əlavə etmək zəruridir".

AXC hakimiyyətinin baş naziri olmuş AXCP lideri Pənah Hüseyn aparılan danışıqların və atılan addımların hər birinin öz funksiyalarının olduğunu qeyd etdi: "Mənasız danışıqlar işğalın əbdələşməsinə səbəb olursa, təbii ki, Azərbaycanın maraqlarına cavab vermirdir".

Əli RAIS

Xəzərin dibinin bölüşdürülməsi məsələsi yenidən gündəmə gəldi

Qabil Hüseynli: "İş o yerə gəlib ki, Rusiya, ümumiyyətlə, Xəzərin dibindən neft və qaz kəmərlərinin çəkilməsinin əleyhinədir"

Xəzərin dibinin bölüşdürülməsi məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Bu barədə "Caspian Energy" jurnalına müsahibəsində Rusiya prezidentinin fəderasiya sərhədlərinin MDB-nin iştirakçı dövlətləri ilə delimitasiya və demarkasiyası üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Bratçikov məlumat verib.

Müsahibə zamanı Xəzərin dibinin bölüşdürülməsi məsələsinə toxunan Bratçikov Xəzəryanı dövlətlərin başçılarının Həştərxan bəyanatını xatırladı. O bildirib ki, altında Rusiya prezidentinin imzası olan bəyanatda "Xəzər dənizinin dibinin və təkinin bölünməsinin beynəlxalq hüququn hamı tərəfindən qəbul olunmuş norma və prinsipləri əsasında tərəflərin razılığı ilə aparılmalı" olduğu qeyd olunur.

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, bu məsələdə Rusiya axıra qədər mövqe ortaya qoyur: "Təkcə Xəzərin təkinin bölünməsi haqqında razılışma əldə edilib. Xəzərin səthin-

də isə Rusiya üçün müəyyən güzəştlərə gedilib. Yeni Xəzərin səthi, suüstü bölgəsində 12 millik iqtisadi zona çıxılması şərti ilə Rusiya istədiyi kimi hərəkət edə bilər. İran tərəfinə gəlincə isə onlar bu məsələdə hələ ki sərt mövqe nümayiş etdirirlər. Türkmənistanla mövqelərdə yaxınlaşma olsa da hələ ki onlarla da razılıq əldə edilməyib. Ancaq hesab olunur ki, Qazaxıstanın paytaxtı Astanada Xəzərin statusuna aid sammit keçiriləcək. Bu

sammitə qədər Xəzərin statusu ilə əlaqədar Xəzərətrafi beş dövlətin də konsensusuna nail olmaq mümkün olacaq. Bu necə olacaq, söyləmək çətinidir. Ancaq hər halda, danışıqlar prosesində iştirak edən ekspertlər bununla bağlı bu kimi nikbin rəylər verirlər".

Politoloq bildirib ki, Rusiya ekoloji səbəbləri bəhanə gətirərək, "Transxəzər" qaz kəməri layihəsinin çəkilməsinə qarşı çıxır: "İş o yerə gəlib ki, Rusiya, ümumiyyətlə, Xə-

zərin dibindən neft və qaz kəmərlərinin çəkilməsinin əleyhinədir. Misal üçün, Xəzərin Azərbaycan tərəfindən çıxarılan qaz və neft məhsullarının sahələ emal edilməsi məqsədilə çəkiləcək qaz kəmərlərinə də Rusiya müəyyən formada etiraz edir. Azərbaycanla İran arasında isə əsas fikir ayrılığı yarıdan səbəblərdən biri budur ki, Xəzərin bizə aid olan hissəsində böyük neft və qaz yataqları var. Bu yataqlara təəssüflər olsun ki, İran da iddia edir. Həmin yataqlar Lənkərana çox yaxın olan bir ərazidədir. Beləliklə, İran Xəzərin 5 bərabər hissəyə bölünməsinə istəyir. Bu da məntiqə uyğun deyil. Belə olarsa, Azərbaycanın Xəzərdəki payı, ən azı 4 faiz azalır. İranın iddiaları Xəzərdən daha çox pay qoparmaqdır. Onlar hələ sovet dövründə azərbaycanlı geoloqlar tərəfindən kəşf edilmiş, qaz və neft mədənlərini ələ keçirmək istəyirlər. Türkmənistan tərəfinə gəlincə isə hazırda onlarla da müqayisəli zonalar var. Bu, xüsusilə "Güneşli" neft yatağına aiddir. Onlar buranı "Sərdar yatağı" adlandırırlar. Həmin yataq Azərbaycan geoloqları tərəfindən kəşf edilmişdir. Lakin orta xətt bölgü prinsipinə görə bu yataqların bir hissəsi Türkmənistanla, daha böyük hissəsi isə Azərbaycan tərəfinə düşür. Buna görə də Azərbaycan həmin bölgədə qazılan neft və qaz yataqlarını birgə işləməklə bağlı təkliflə çıxış edir. Ehtimal olunur ki, Türkmənistan da bunu qəbul etmək üzrədir".

Əli RAIS

Müxalifət təmsilçilərimiz MHP-də baş verənlərdən danışdı

Türkiyənin öndə gedən siyasi qurumlarından olan Milliyyətçi Hərəkət Partiyasında sular durulmur. Türkiyə milliyyətçilərinin əfsanəvi lideri Alparslan Türkeşin oğlu Yıldırım Toğrulun partiyadan çıxarılması ilə başlayan gərginlik artan xətlə inkişaf edib.

MHP üzvlərinin qurultay tələblərinin yerli məhkəmələr tərəfindən rədd edilməsi prosesləri daha da gərginləşdirib. Hazırda qardaş ölkədə dəyişiklik tərəfdarı olanların da diqqəti MHP-yə yönəldiyinə görə narazılıq səngimək bilmir. Qarşı tərəf MHP-də olacaq başqan dəyişikliyinə Türkiyənin siyasi düzenini dəyişəcəyini və son illərdə qurumun itirdiyi nüfuzunun bərpa olunacağını düşünür. Bunların fonunda isə hazırkı MHP başqanı Dövlət Baxçalı rəhbərlikdən getməməkdə qərarlı görünür.

Şübhəsiz ki, MHP daxilində baş verənlər ölkəmizin müxalifət düşürgəsi tərəfindən də narahatlıqla izlənilir. Çünki Türkiyədə bu qurum qədər Azərbaycana bağlı olan, siyasi partiyalarımızla yaxın əlaqələri olan ikinci bir təşkilat yoxdur. Təsədüfi deyil ki, MHP keçirdiyi hər qurultaya Azərbaycandan öndə olan siyasi liderləri dəvət edir.

Sabir Rüstəmxanlı:
“Qüvvələrin parçalanması təkcə məni deyil...”

Mirmahmud Mirəlioğlu:
“Sayın Baxçalı və tərəfdarları doğru yoldadır”

Hazırda Türkiyədə olan Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının sədri Sabir Rüstəmxanlı MHP-də yaşananları diqqətlə izlədiyini bildirdi: “MHP bütün türk dünyası üçün önəmli siyasi qurumlardan biridir. Onun ideyaları, yolu, milliyyətçilik yolunda gördüyü işlər bir partiyanın çərçivələrinə sığan məsələ deyil. Bunlar tarixi əhəmiyyət daşıyır. Bu partiyanın güclü olması, seçkilərdə qalib gəlməsi, parlamentdə çoxsaylı şəxslərlə təmsil olunması, rəhbərlikdə güclü şəxsin olması bizi dərinə düşündürür. İllərdir MHP ilə sıx əlaqələrim var. Partiyada gedən proseslər, qüvvələrin parçalanması təkcə məni deyil, çoxlarını narahat edir. MHP başqanlığına

namizəd olanların hamısı ilə yaxın əlaqələrimiz var. Onlara hörmətimiz çoxdur. Çox istədim ki, MHP qurultay gərginliyini parçalanmadan itkisiz geridə qoysun. Təbii ki, bu partiyanın parçalanmasında maraqlı olan qüvvələr var. İstənilən siyasi qurumda narazılıq olanda rəqiblər bundan istifadə etməyə çalışırlar. İndiki proseslərə də bu cür baxanlar var. Hazırda qurultayla bağlı məhkəmənin qərarını gözləyirlər. May ayı ərzində məhkəmənin tarixi biləcəkdir. Ola bilər ki, ayın 15-də partiyada qurultay tərəfdarları toplansınlar. Bu, müəyyən fikir ayrılıqlarına səbəb olur. Ümid edirəm ki, qurultay Türkiyənin qanunları çərçivəsində keçiriləcək. Baxçalının bu

barədə fikirlərini eşitdim. Qanunlara sayğı ilə yanaşacaqlarını bildirdi. Hər halda, qurultayın nə zaman keçirilməsindən asılı olmayaraq, hamımız MHP-nin proseslərdən güclü çıxmasını istəyirik. Güclü şəxslərin partiyada olduğu göz qabağındadır. İnanıram ki, birlik olsa, qurultay nəticələrinə hörmətlə yanaşılarsa, yaxın zamanlarda MHP Türkiyənin ən güclü siyasi qurumlarından birinə çevrilər. Gedən proseslər bunu göstərir. İndiyə qədər keçirilən qurultaylar da bunu sübut edib. MHP hər zaman Türkiyə siyasətində mühüm rol oynayan siyasi qurum olub”.

MHP ilə yaxın əlaqələri olan KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu da qurumda cərəyan edən hadisələrdən narahatlığını gizlətmədi: “MHP-də baş verənlər təbii ki, bizi ciddi narahat edir. Amma üzücü deyil. Çünki uzun zaman sonra yeni xətt ortaya qoyulub. Bunu doğru sayırıq. MHP-yə uzanan əllərin bir-bir sıradan çıxarılmasını biz də istəyirik. Hesab edirəm ki, sayın Baxçalı və tərəfdarları doğru yoldadırlar. Onlara bu yolda uğurlar arzulayıram. Bundan başqasını da gözləmərdik. MHP müraciətlərimizə ehtiyacı olmayan təşkilatdır. Açıqı, Azərbaycanın siyasi partiyaları ilə Türkiyədəkiləri müqayisə etmək doğru olmazdı. Bu mənada ki onlar işlərini çox gözəl bilirlər. Dəstəyimizə ehtiyacları yoxdur. Zamanında biz də bu prosesləri keçmişik...”

□ **Cavansir ABBASLI**

olaraq partiyadan istefa verirəm. Həmişə gənclərin yanında olmuşam, partiya rəhbərliyi isə gəncləri sıxışdırır”.

E.Həsənov bundan sonra Müsavat başqanlığına sabiq namizəd Tural Abbaslının həmtəsisçisi olduğu “AG blok”a təmsil olunacağını qeyd edib.

Xatırladaq ki, Müsavat Partiyasının 2014-cü il sentyabrın 27-də keçirilən VIII qurultayında Arif Hacı 228 səsle başqan seçilib. Digər namizəd Qubad İbadoğlu 200 səsle ikinci, Tural Abbaslı isə 20 səsle üçüncü olub. Qurultayın nəticələrindən narazı qalanlar növbədənənar qurultay keçirilməsi tələbini irəli sürüblər. Bundan sonra Q.İbadoğlu Azərbaycan Demokratiya və Rifah (ADR) Hərəkatını yaradıb. Partiya rəhbərliyi isə Q.İbadoğlunun bu addımını bölücülük kimi qiymətləndirib və onu partiyadan xaric edib. Tural Abbaslı da tərəfdarları ilə birlikdə “AG blok” yaratdığını elan edib. O da Müsavatdan istefa verib.

KXCP sədrindən Nemət Pənahlıya ağır sözlər

Mirmahmud Mirəlioğlu: “Qozbeli qəbir düzəldər...”

“Nemət Pənahlının İlham İsmayılın yazılmasına verdiyi reaksiya onun tərbiyəsinin, səviyyəsinin, hələ də keçən müddət ərzində dəyişmədiyini sübut edir”.

Bunu moderator. az-a açıqlamasında KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu Nemət Pənahlının sabiq prezident Əbülfəz Elçibəy haqqında səsləndirdiyi təhqir dolu fikirlərə münasibət bildirərkən deyib.

M.Mirəlioğlu N.Pənahlının illər keçməsinə baxmayaraq hələ də öz fikirlərində qalmasına təəssüf edib:

“Baxmayaraq ki, danışıqda milli, əxlaqi dəyərləri önə çəkir və s. Yəqin yadından çıxarır ki, iyun qiyamında hansı oyunlardan çıxıb, müşavirin müşaviri olmaqla da hansı xidmətlər göstərib. Biz onun keçirdiyi həyat yolunu, xüsusilə də onun şərhlənərək həbs olunmasını doğru saymırıq, hesab edirik ki, bu, onun hüquqlarının pozulması ilə bağlıdır. Ancaq təəssüf ki, nə həbsxana həyatı, nə ötən illər, nə ağaran saçlar, nə keçirdiyi yol Neməti ağıllandırmadı”.

Partiya rəhbəri N.Pənahlının müdafiə edənləri də qınayıb: “Təəssüflər olsun ki, Əbülfəz Elçibəyin komandasında olmuş bir sıra adamlar var ki, Nemətlə dostluqlarını davam etdirirlər, siyasi əqidə birliyi nümayiş etdirirlər, hətta ona dəstək verirlər. Bu da təəssüfləndiricidir. Çox arzu olunandır ki, o, heç olmazsa yaşının indiki vaxtında özünə, böyüyünə hörmət eləsin, ağzına gələni danışsın. Zamanında mitinqlərdə nələrdə deyirdi, unudulmayıb. Bunların hamısı öz yerində, amma gün gələcək o peşmançılığını ifadə edəcək. İnsan təbii ki, öz hərəkətlərinə qiymət verməyi bacarmalıdır. Bəzən kimlərsə adam olacağını gözləyirik, amma bu bir həqiqətdir ki, kim dünyaya nə cür gəlibse, o cür də dünyadan gedir. Südlə gələn sümüklə gedər, qozbeli qəbir düzəldər”.

“Bu, müxalifətçilik deyil, bədbəxtçilikdir”

Razi Nurullayev: “Bu gün müxalifətdə kimin birinci, kimin ikinci olduğunu müzakirə etmək natamamlıq kompleksidir”

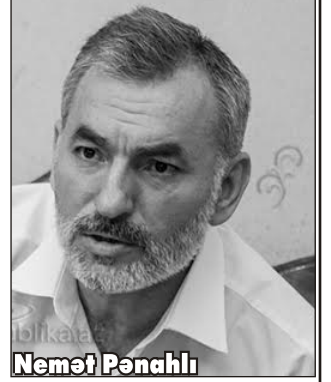
“Müxalifətçilikdə inhisar yolverilməzdir. Heç bunun düsturunu və meyarlarını da qanunla müəyyən edilmir. Hər kəsin, hər təşkilatın fərqli yanaşmasının olması mümkündür. Bir təşkilat mitinqin tərəfdarı, o biri öleyhdarı olursa, biri tənqidin radikal formasının, o biri nəticəyə hesablanan tənqidin tərəfdarı olursa, normal haldır”.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu ölkə müxalifətinin fəaliyyətindən danışan yeni yaradılmış Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) sədri Razi Nurullayev deyib.

Sədr qeyd edib ki, radikallıq, birbaşa İlham Əliyevi ən sərt sözlərlə tənqid etmək, təhqirlərə yol vermək, kiminsə şəxsiyyətini aşağılamaq yaxşı müxalifət olmaq deyil: “Bu heç müxalifətçilik deyil, bədbəxtçilikdir, sadəcə. Əslində təşkilatların təmərüzləşməsi, inteqrasiya etməsi, bu və ya digər məsələlər ətrafında müzakirə açması, proqram hazırlaması çox yaxşı haldır. Oturub gözləməkdənsə, dərvişilibas olub tənqidi şeir deməkdənsə, özündən başqa kimsəni bəyənməməkdənsə, digərlərinə don biçməkdənsə, çaba göstərərək nələrsə etmək daha yaxşıdır. Bu gün müxalifətdə kimin birinci, kimin ikinci, kimin üçüncü, kimin güclü, kimin zəif olduğunu müzakirə etmək, kimin həqiqi, kimin yalan olduğunu bəyan etmək natamamlıq kompleksidir. İşləmək və nəticə göstərmək tələb olunur. Həyatını sərt tənqidlərə həsr etmək, rəngləri görməkdən imtina etmək, özündən başqa heç kimi görməmək, özünə vurulmaq, cibində ayna gəzdərək tez-tez camalına baxmaq xəstəlik əlamətidir”.

“Daha sərt tənqid etmək, təhqir etmək qəhrəmanlıq və xalqın əzabkeşi olmaq demək deyildir” deyən AXCP sədri bildirib ki, fəaliyyət nəticə ilə ölçülür:

“Siyasətdə duyğulara yol verilməsinə daha yaxşıdır. Bir boksçu böyük-böyük danışıq-danışa, “kəsəcəm”, “öldürəcəm”, “dağıdacağam”, “çənəsini sındıracağam” deyə-deyə, lopa-lopa sağına-soluna tüpürə-tüpürə rinqə çıxır. Təvəzökar görünən rəqibi isə bir zərbə ilə onu nokouta salır. Bu gün özündən razıları, elə o bəyənmədikləri və gücünə inanmadıqları kəslər komaya salacaqlar”.

Nemət Pənahlı

Hüquq müdafiəçisi Müsavatdan istefa verib

Elşən Həsənov: “Partiyanın indiki rəhbərliyinin maraqları başqadır”

Hüquq müdafiəçisi Elşən Həsənov Müsavat Partiyasından istefa verib. Bu barədə “Report”a E.Həsənov özü bildirib.

O bildirib ki, istefasına səbəb hazırkı partiya rəhbərliyinin yürütdüyü siyasətdir: “Gənclərlə, həmçinin bizimlə partiya rəhbərliyinin maraqları üst-üstə düşmür. Biz həmişə insan haqları, söz azadlığına görə mübarizə aparmışıq. Partiyanın indiki rəhbərliyinin isə maraqları başqadır. Tural Abbaslı və digər gənclər Müsavat Partiyasından istefa verdi. Mən də onlarla həmrəy

Elşən Həsənov

Rusiyadakı bir sorğunun ortaya çıxardığı acı Qarabağ həqiqəti

Fəzail Ağamalı bu ölkədəki azərbaycanlı iş adamlarını siyasətə nüfuz etməyə çağırırdı

Rusiyalıların ölkələrinin Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə kömək ola bilməyinə inanırlar. Virtualaz.org "İzvestiya" nəşrinə istinadən xəbər verir ki, Ümumrusiya İctimai Rəyin Öyrənilməsi Mərkəzinin (ÜİRÖM) bu yaxınlarda 46 bölgənin 130 yaşayış məntəqəsində, 1,6 min nəfər arasında keçirdiyi sorğunun nəticələri bunu deməyə əsas verir.

Sosiooloqlar ruslardan bu yaxınlarda Qarabağda vəziyyətin yenidən gərginləşdiyini barədə nə dərəcədə məlumatlı olduqlarını soruşublar. Məlum olub ki, Rusiya əhalisinin 72%-i bu barədə eşidib. Rusların 4%-i Ermənistan və separatçı "Dağlıq Qarabağ"ın, 2%-i isə Azərbaycanın tərəfində durmağı məqsəduyğun hesab edir.

Rəyi soruşulanların 1/4-i (26%) Dağlıq Qarabağın "müstəqil" olduğunu, 11%-i bu regionun Azərbaycana, 13%-i isə Ermənistana aid olduğunu düşünür. Əksəriyyət (47%) Dağlıq Qarabağın kimə məxsus olduğunu müəyyənləşdirməkdə çətinlik çəkib. Rusiyalıların 35%-nin fikrincə, Rusiyanın milli maraqlarından çıxış etdikdə, Dağlıq Qarabağın müstəqilliyinin elan edilməsi münaqişənin həlli üçün ən yaxşı variantdır. 9%-i Qarabağın Ermənistanın, 6%-i isə Azərbaycanın tərkibində olmasını öz ölkəsinin marağında olacağını hesab edir. Bununla yanaşı, rusiyalıların 18%-i Dağlıq Qarabağın taleyinin Rusiyanın maraqları üçün heç bir əhə-

miyyət kəsb etmədiyini düşünür.

Sorğunun ortaya çıxardığı bu mənzərə, görüldüyü kimi, Azərbaycan üçün heç də xoşagəlməz deyil. İki milyondan çox azərbaycanlının yaşadığı diaspora təşkilatlarımızın olduğu bir ölkədə əhalinin Qarabağla bağlı belə bir mövqedə olması acı təəssüf doğurur.

Deputat Fəzail Ağamalı hesab edir ki, ortaya çıxan bu mənzərə daha çox ənənəvi münasibətlərdən qaynaqlanır: "Pyotr'dan üzü bəri Rusiya məkanında ermənilərə münasibət hər zaman yüksək olub. Onlarda böyük xristian təəssübkeşliyi var. Eyni zamanda belə bir təbliğat quruluşu ki, həmin təbliğatda ermənilərin bütün ən çətin məqamlarda rusların yanında olması önə çəkilib. Bu, bütün sahələrdə özünü göstərir. Hətta Çar Rusiyasının zamanında hərbi xidmətdə də özünü ifadə edib. Azərbaycanlılar müsəlman olduğu üçün hətta əsgərliyə çağırılmayıblar. Sovet dönməsində azərbaycanlıların mütləq əksəriyyəti tikinti batalyonlarına xid-

mətə göndərilirdi, bir ögey münasibət var idi. Mən şəxsən bunun şahidi olmuşam. Bu, rəsmi dövlət siyasəti idi. Bu gün də Rusiyada ermənilərə təəssübkeşlik var. Rusiyanın telekanallarına daha çox ermənilər dəvət olunur, ermənilərin bütün tribunallarından yararlanmasına şərait yaradılır. Ortada Rusiya dövlətinin rəsmi siyasəti var. Məhz bunun nəticəsidir ki, ermənilər bu gün Rusiyada siyasətdə, jurnalistikada, dövlət qurumlarında ciddi şəkildə yer tutublar. Tutduqların yerlərdən yararlanıb Qarabağ məsələsində öz xeyirlərinə təbliğat aparırlar.

Keçirilən rəy sorğusunun ortaya çıxardığı nəticələr məhz bütün bunların illər boyu göstərdiyi təsirdən irəli gəlir".

Deputata görə, Qarabağ həqiqətlərinin Rusiya cəmiyyətinə çatdırılması üçün oradakı azərbaycanlılar, Rusiyadakı diaspora təşkilatlarımız Rusiya cəmiyyətinə təsir edən kanallara mümkün qədər nüfuz etməlidirlər: "Bu məsələdə bizim Rusiyada yaşayan soydaşlarımızın

passivliyi göz qabağındadır. Ancaq bütün günahı onların üzərinə qoymaq da doğru olmaz. Başlıca səbəb Pyotr dövründən indiyə qədər ənənəvi xarakter alan rəsmi dövlət siyasətinin mahiyyəti ilə bağlıdır".

F.Ağamalı onu da dedi ki, Rusiyada çoxlu sayda biznesmen, böyük kapitalla malik azərbaycanlı iş adamları olsa da onlar siyasətə meyl eləmir: "Yuxarıda qeyd olunan problemin yüzdə otuz bu passivlikdən qaynaqlanır. Deməzdim ki, azərbaycanlıların siyasətə qoşulmaq üçün qabiliyyəti yoxdur. Sadəcə olaraq, onlara siyasi proseslərə qoşulmaq üçün imkan yaradılmır. Eyni zamanda azərbaycanlı iş adamlarının özlərində də siyasi proseslərə meyl yoxdur. Onlar bütün məhdudiyyətlərə rəğmən mümkün olduğu qədər siyasi proseslərdə də iştirak etməli, siyasi sahədə də özlərini təsdiq etmək üçün çəba göstərməlidirlər. Azərbaycanlı iş adamları Rusiyanın siyasi dehlizlərinə də girməyi bacarmalıdır. Rusiya siyasi dairələrində etibarlı tərəfdaş olduqlarını ortaya qoymalıdır. Çünki azərbaycanlılar ermənilərdən fərqli olaraq etibarlı tərəfdaş olduqlarını tarix boyu sübut edə bilsələr. Kapitalı olan azərbaycanlılar Rusiyanın Dövlət Dumasına seçkilərdə aktiv iştirak etməli, namizədliklərini verməlidirlər".

Qeyd edək ki, SSRİ-nin dağılmasından indiyə qədər Rusiya Dövlət Dumasında azərbaycanlı deputat olmayıb. Bu ilin sentyabrında Dumaya seçkilər keçiriləcək. Məlumatlar yayılıb ki, azərbaycanlı Ramin Qasimov Rusiya Dövlət Duması deputatlığına namizəddir.

Həmyerlimizin namizədliyi hakim "Vahid Rusiya" ("Yedinaya Rossiya") partiyasından, Dağıstan Respublikasında yerləşən 11 saylı seçki dairəsindən verilib. Belə azərbaycanlıların sayının çox olması zəruridir.

□ Etibar SEYİDAĞA

Bizi qınayan ziyalının nəzərinə

Xəlid KAZIMLI

Bu, zaman-zaman qabaran mövzudur, çox çeynənib deyər, artıq əvvəlki illərdən fərqli olaraq biz də "Yeni Müsavat"ın kursu, yəni, mübarizəsi haqda deyilən yaxşı-yaman sözlərə top-tüfənglə cavab vermirik.

Kimse mütləq deyəcək ki, cavab verməyə diliniz, üzünüz yoxdur. Yox, elə deyil. Heç cavab verməkdən yorulmuşluq, usanmışlıq amili də ciddi rol oynamır. Sadəcə, görürsən ki, xeyri yoxdur, tənqidçilər dəstəsi mütləq nəse tapır, danışır, yazırlar, ara yerdə mübahisəyə enerji gedir.

Məsələn, tənqidçilər dəstəsi uzun illər "Yeni Müsavat"ı partiya qəzeti olmaqda ittiham edirdilər, deyirdilər, bir partiya başqanı qəzet təsisçisi ola bilməz. Gün gəldi, İsa Qəmbər "Yeni Müsavat"ın təsisçiliyini qəzetə verdi və "Yeni Müsavat" təcridən müstəqilləşməyə başladı.

Bu dəfə də, demək olar ki, eyni adamlar qəzeti demokratik mübarizə yolundan sapmaqda, müxalifət qəzeti olmaqda suçlamağa başladılar.

Beləcə, partiya qəzeti olanda da tənqid olunurduq, müstəqil qəzet olmaq istəyəndə də.

Hazırda müxtəlif səpkili yazılarımıza gələn şərhələrdən dördüdə biri mütləq qəzetin kursuyla bağlıdır, eynən qeyd edirlər ki, bu, 2003-cü ildəki qəzet deyil, etiraf edin.

Burada danılması bir şey yoxdur, doğrudan da elədir. Hazırda "Yeni Müsavat" nə 1995-ci ildəki qəzetdir, nə də 2000-2003-cü ildəki. Heç 2010-cu ildəki kimi də deyil. Əminliklə demək olar ki, 3 ildən sonra da 2016-cı ildəki qəzet olmayacaq.

Çünki zaman yerində durmur, su kimi axıb gedir və özüylə bərabər dövrəni də dəyişir, güc nisbətlərini də, ovaqları da, intriqa mərkəzlərini də, maraqları da, bir sözlə, hər şeyi.

Bu qədər əsaslı surətdə və sürətlə dəyişən dünyada dəyişməz qalmaq nə mümkündür, nə də düzgün.

Bəli, düz deyirlər, biz indi 2003-cü ildəki kimi yazma bilmirik. Buna imkan verən yoxdur. Avtoritarizm gücləndikcə, tənqidçi medianın da çərçivəsi daralır.

Açıqı, indi əski səpkidə yazılan yazılar həmin kütləvilikdə oxuyan yoxdur. Oxucuların önəm verdiyi mövzular da dəyişib, indi onu müxalifət partiyalarının arasındakı münasibətlərdən daha çox, ölkədəki oqarxılar və digər real güc mərkəzləri (klanlar) arasındakı münasibətlər maraqlandırır.

Ümumiyyətlə, istənilən ölkədə müstəqil qəzetlər hər zaman cəmiyyətin güzgüsü olur, ölkədə nə baş verirsə, onu göstərir. Əgər siyasi mübarizə mediada sönük işıqlandırılırsa, demək, ölkədə siyasi mübarizə sönükdür.

Heç ola bilməz ki, ölkədə ictimai fəallıq yüksək olsun, insanlar kütləvi etiraz aksiyaları keçirsinlər və müstəqil qəzetlər, saytlar bunu görməzliyə vurub, iqtidarın inhisarında olan media qurumlarına qoşulsunlar.

Ancaq dəfələrlə yazdığımız kimi, bir media orqanı siyasi mübarizənin avanqardı, lokomotivi ola bilməz. O Lenin dövründə olub ki, inqilabi qəzetlər kütləni öz arxasınca aparıb. İndi o cür mümkün deyil, üstəlik, yasaqdır.

Düzdür, qəzet ölkədəki həqiqətlərdən yazmalıdır - xüsusilə də sadə xalqın bilmədiyi həqiqətlərdən. Ancaq biz real həyatda nə görürük? Görürük ki, xalqın gerçəklərə dair bilgiləri jurnalistlərininkindən çoxdur. Adı xeyir-şər məclislərində jurnalistə yaxınlaşan adamlar o qədər sensasion xəbərlər verir, təfərrüatlar danışır ki... Həm də bunun yazılmasını istəyirlər.

Özlərinin pıçılı ilə, hündəvərə göz gəzdirərək verdikləri məlumatın yazılmasını istəyənləri qorxaqlığa görə qınarıq, anlayırıq ki, hər kəsin qorxmaq üçün mütləq tutarlı arqumenti var. Ancaq insanların yüzdəyüz və kütləvi şəkildə bildikləri həqiqətin qəzetdə, saytda yazılmasını istəmələri də başqa məsələdir. Onlara elə gəlir ki, bu yazılarla nəyisə dəyişmək olar, guya xalq bunları bilsə, tamam başqa addımlar atar.

Elə deyil. Xalq hər şeyi bilir - ölkədəki korruptsiyanın dərəcəsini də, kadr siyasətində qohumbazlıq və yerli bazılığın rolunu da, inhisarçılığı da, oqarxıların mafiozluluğunu da, qanunsuz toplanmış sərvətlərin miqdarını da. Etiraz etmək istəyirsə, buyursun, hansısa qəzetdəki ifşaedici yazını gözləməsin.

Bir çox tənqidçilər isə daima jurnalistləri cəsəretli olmağa çağırırlar, amma özləri heç vaxt adicə sosial şəbəkədə cəsəretli bir fikir yazmırlar. Çünki bunun təhlükəli olduğunu bilir.

Son günlər qəzetimizə qarşı bir neçə tənqidi status yazan hörmətli ziyalımız da indiyə qədər çalışdığı və hazırda işlədiyi yeri göz önünə alsaydı, bəlkə də gün əyləndən sonra dissident olmaq və ya elə görünmək fikrinə düşməzdi.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova keçirdiyi ənənəvi brifinqdə erməni jurnalistin təxribatçı sualına düzəliş edib. APA-nın məlumatına görə, erməni jurnalistin "'Dağlıq Qarabağ Respublikası" ilə Azərbaycan arasında ki münaqişənin həlli yolunu necə görürsünüz" sualına M. Zaxarova belə cavab verib:

"Sizin sualınıza düzəliş Qarabağ münaqişəsidir. Biz istisnasız olaraq muna-

Zaxarova erməni jurnalistin təxribatçı sualına düzəliş etdi

qişənin sülh və diplomatik yolla, beynəlxalq hüquq normaları əsasında həllini görürük. Ümid edirik ki, bu belə də olacaq. Münaqişə-

nin hərbi yolla həll yolu mövcud deyil. Biz münaqişənin hərbi yolla həllinə cəhd görürük, lakin bu yolun sonu yoxdur".

Heroin standartı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Hakimiyyətin ASAN-Xidmət-lə qürur duymasının özünü ifşa olmasından dəfələrlə yazmışıq. Əgər dövlətin başqa orqanları yaxşı işləyirdisə, bunu yaratmağa nə ehtiyac var idi? Axı ASAN-xidmətin funksiyalarının bir çoxu, demək olar hamısı paralel olaraq başqa dövlət orqanlarında qalır.

Ancaq hər halda, uğurlu idarədir - gərək insafla danışaq. Biz elə bir nəsil təmsil edirik ki, 3 gün qabaqdan "OVİR" in qabağında xarici pasport növbəsinə durardıq. O ağır illər elə uzaqda deyil, cəmi 6-7 il qabağa qədər belə idi. Adamlar pasport almağa yorğan-döşəklə gedir, növbədə yeyir, növbədə tualet ehtiyaclarını ödəyirdilər. Bəzi insanlar pasport növbəsində doğurdular. Bəziləri növbədə ölürdü. Bu yaxında yolum o tərəfə düşmüşdü, instinktiv olaraq getdim divarın dibində növbə tutdum. Özümdən asılı deyildi. Orda milyonlarla insanın pasport uğrunda qan-teri axmışdır. Vaxt gələcək, oraya xatirə lövhəsi, pasport alıb Azərbaycandan qaçan adamın heykəli qoyulacaqdır. Nəməlum pasport alanın şərəfinə əbədi məşəl yandırılacaqdır. O gün uzaqda deyil!

Ancaq bu gün məqsəd ASAN-ı reklam etmək deyildir, çünki bu çox asan işdir. Maşallah, indi ölkəmizdə yaltaqlıq da asanlaşmışdır, əgər qabaqlar insanlar bir neçə yerə girməli olurdusa, hazırda bunun vahid pəncərə sistemi hazırlanmışdır. Əsasən bir obyektə yaltaqlanmaq bəs edir.

Uzun sözün qıssası, may girər-girməz xəbər lentində gözüme belə informasiya dəymişdi: "Dövlət başçısının 27 aprel 2016-cı il sərəncamı ilə "Açıq Hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı" qüvvəyə minibdir. Milli Fəaliyyət Planına əsasən, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları 2016-2018-ci illərdə "ASAN xidmət" mərkəzlərində rəhbər tutulan fəaliyyət prinsipləri və şəffaflıq standartlarının dövlət orqanlarında tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etməlidir". Anlaşıqlı yazsam, bu plan ASAN idarəsindəki iş mexanizminin başqa dövlət orqanlarına da tətbiqini nəzərdə tutur.

O gündən bəri düşünürdüm ki, görəsən, dövlət idarələri "asanlaşmaq" üçün nə edəcəklər? Misal üçün, hər nəzirlik özünə bir avtobus alıb rayonları gəzəcəkdirmi? Təsəvvür elə, oturmusan Şəmkirdə, yolun qırağındakı arxda Rusiyaya vurmaq üçün petruşka dəstlərini yuyursan, bir də görürsən qabağında hərbi komissarlığın avtobusu dayanmış, səni basdırlar içəri, birbaşa cəbhə xəttinə... Yaxud Təhsil Nazirliyi Mil düzündə palatka qurub yaxın kəndlərin uşaqlarına repetitor kursları təşkil edəcəkdir. Gömrük Komitəsinin öz radiosu olacaq, sərhəddən mal keçirə bilməyən tacirlər istəsələr orada Hayko Çepkin-in "Ben insan deyilməyim", Burcu Furtun-un "Sənmi çürüdü" şarkılarını, lap özümüzlə gəlsək, Mətanət İsgəndərlinin "Nəğmə olub gecələr" mahnısını sifariş verərək "Qırq körpü" məntəqəsinin önündə rəqs edə bilərlər.

ASAN-xidmət hansısa mənasız vətəndaşlıq sənədlərimizi - o sənədlər ki, arxasında dövlətin heç bir hüququ, qanunu dayanmır - nisbətən növbəsiz verməsi, avtobusu və radiosu ilə məşhurdur, bəlkə ayrı nəse var, mən bilmirəm? Onun hansı standartlarını başqa dövlət orqanlarına tətbiq etmək olar? Bəlkə polis idarəsi camaatın uşaqlarını "bir qram nəşə" sistemi ilə, beş dəqiqənin içində tutub dama salacaqdır?

Hər halda, 2 fəal gənci heykələ qarşı vandallığa görə tutub ciblərinə narkotik basmaqları ASAN-xidmətin sürət standartlarına uyğundur. Diqqət elədim, özü də müxtəlif ərazilərdə tutulan bu iki gəncdən tamamilə eyni miqdarda narkotik maddə heroin "çıxmışdır": ciblərindən 2 qram, evlərinə kilo yarım. Cəmi 3 kilo 4 qram. Özü də bunlar heykəli 10 mayda boyayıblar, 11 mayda tutulublar, 12 mayda 4 aylıq həbs və ittiham alıblar. Necə sürətlidir. Əsl ASAN-xidmətdir. Əhsən. Gözüm yaşardı.

Fikrim var mən də gələcəkdə ASAN standartına keçim. Avtobusla rayonları gezib hörmətli oxucularım üçün evlərinde yazılarımı oxuyacağam.

Qlobal güclər Güney Qafqaz uğrunda ölüm-dirim savaşında

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin mayın axırlarında Bakı və İrəvana gedəcəyi haqda "Interfax" xəbər yayıb. Az önce səfərin 9 may günlərinə təsadüf edəcəyi barədə məlumatlar yayılsa da, xəbər öz təsdiqini tapmadı. Bəlli oldu ki, səfər təxirə düşüb, lakin ləğv də olunmayıb. Belə görünür, Rusiya liderinin regiona tezliklə baş çəkmək planı, hər halda, qalır. Qəfil səfər qərarı isə bir sıra suallar doğurur.

İlkin informasiyalara görə, səfər Qarabağ problemi ilə əlaqədar olacaq. Ehtimal ki, Kreml konflikt ətrafında son zamanlar yaranmış gərgin situasiyadan ciddi narahatdır və hansısa çıxış yolu axtarır. Bu xüsusda Putinin Bakı və İrəvana konkret təkliflə gələcəyini güman edənlər də az deyil. Bəs səfərin başqa motivləri necə, varmı, ola bilərmi?

Yəqin ki, ən azı ona görə ki, Rusiya kimi bir dövlətin başçısı kiçik ölkələri elə-belə ziyarət etmir. Məsələ ondadır ki, Putin azərbaycanlı və erməni həmkarlarını ənənəvi olaraq, Soçiyə və ya Moskva-yə da dəvət edə bilərdi və dəvət yerə düşməzdi. Demək, daha güclü motiv var. Hansı motiv?

***

Ondan başlayaq ki, bu gün - mayın 13-dən qonşu Gürcüstanda (Vazianidə), yeni Rusiyanın burnunun ucunda özəyi ABŞ qüvvələrindən, o cümlədən yüzlərlə Amerika tankından ibarət olan "Noble Partner - 2016" kod adlı NATO təlimləri start götürür. Bu, Gürcüstanda ilk belə genişmiqyaslı təlimdir. Tiflisdə ötən il Alyansın Təlim Mərkəzinin açılmasının ardından bu tədbir Rusiyanı çox ciddi şəkildə qıcıqlandıran və narahat edən ikinci mühüm olaydır.

Bəllidir ki, Moskva on minlərlə canlı qüvvə və müasir silah-sursat yığdığı Güney Qafqazı (Ermənistan, Abxaziya, Cənubi Osetiya) özünün həyatı maraqlar zonası hesab edir və bilavasitə öz cənub sərhədlərində yerləşən bu regionu, daha dəqiqi, özünün "yumşaq qarınaltısı" nı ikinci qüvvə ilə bölüşmək niyyətində deyil.

Söhbət təkcə hərbi təlimlərdən də getmir. Məsələ ondadır ki, bu təlimlərdən dərhal sonra Gürcüstanda ilk dəfə olaraq NATO-nun daimi qoşun hissəsi yerləşdiriləcək. Bu barədə ölkənin müdafiə naziri Tina Xidaşeli bildirib. Onun sözlərinə görə, həmin dəstə hərbi təlimlərdən sonra təqdim olunacaq. "Məhz bu təlimlərin bitməsindən sonra Gürcüstanda NATO çevik operativ reaksiya qüvvələrinin sertifikatlamış dəstəsi yerləşdiriləcək. Bu NATO nişanları daşıyacaq ilk rəsmi dəstə olacaq" - gürcü hərbi nazir qeyd edib. Başqa sözlə, NATO qonşu ölkədə faktiki, hərbi baza quracaq.

Putinin gözlənilən Bakı səfərində 3 gizli hədəf - biri Qarabağ, ikisi...

Bu gün NATO-nun Gürcüstanda ən böyük hərbi təlimi başlayır; Kreml başçısının bölgədə olacağı günlərdə isə alyans Gürcüstanda, üstəlik, hərbi qüvvə saxlayacağını elan edəcək - Moskva-yə ağırlı mesaj; amerikalı diplomat: "Rusiyaya bölgədə liderlik etmək imkanı verilməsi ABŞ-in böyük səhvidir..."

"Bu, Gürcüstan tarixində reallaşan ən böyük hərbi təlimlərdir və ilk dəfədir ki, təlimlərdə müasir Amerika tankları və texnikası təmsil olunur. Bu, çox vacibdir, çünki bizim hərbi qulluqçularımız NATO-nun istifadə elədiyi hərbi texnika ilə professional davranmaq vərdişini əldə edəcəklər" - Xidaşeli əlavə edib.

***

Putinin səfəri də məhz mayın sonuna təsadüf edir və istisna deyil ki, bu səfər Qarabağ məsələsi ilə yanaşı, bölgədə kimin nüfuz yiyəsi olduğunu Qərbə bir daha anlatmaq niyyəti güdür. Yəni "əzələ nümayişi" məsələsi.

Əslində Qarabağla bağlı Rusiyanın 4 günlük aprel müharibəsindən sonra özünü göstərən fəallığı da elə buna hesablanıb - məhz fəallığı, problemin həmişəlik həlli istəyi yox. Çünki Moskva konfliktin uzunmüddətli həllində maraqlı deyil. Əksinə, müşahidələr göstərir ki, ABŞ-in, NATO-nun son vaxtlar Gürcüstanda, deməli, ümumən regionda möhkəmlənməkdə davam eləməsi Kremlin Qarabağ itilafından istifadə edib bölgədə, Azərbaycanda sülhməramlı adı ilə hərbi mövcudluğunu gücləndirmək imperativi qarşısında qoyub. Putinin Bakı və İrəvan səfərlərində Qarabağ mövzusu ilk növbədə bu kontekstdə müzakirə predmeti ola bilərdi.

Başqa sözlə, Rusiya liderinin səfəri üç mühüm hədəfə hesablanırsınız kimi görünür: 1. Sülh prosesində tezliklə irəliləyiş olmayacağı təqdirdə "Formula 1" yarışından sonra real sayılan yeni müharibə riskini önəlmək və nəzarətə gö-

türmək. 2. Bölgədə hərbi mövcudluğunu gücləndirməklə ABŞ-in, NATO-nun regiondakı fəallığını neytrallaşdırmağa nail olmaq, o sırada təmas zonasına Rusiya sülhməramlılarının gətirilməsinə zəmin hazırlamaq. 3. ABŞ və NATO-nun Güney Qafqazda fəallaşması fonunda məxsusən Azərbaycandan sədaqət tələb edib buna olumlu cavab almaq. Əks halda, hədələmək (Ermənistan onsuz da sadıqdır).

Kəsəsi, səfər daha çox geosiyasi maraqlarla bağlı görünür.

***

Aydındır ki, hərbi nüfuz, hərbi mövcudluq avtomatik olaraq siyasi nüfuz, siyasi mövcudluq, siyasi təsir yaratdığından, Moskva şübhəsiz, narahatdır ki, ABŞ-in regionda gedən proseslərə, o cümlədən Qarabağ məsələsinə, habelə iri enerji xətlərinə təsir-nəzarət imkanlarını artmış olacaq, onun əl-qolunu açacaq. Necə ki, Rusiya məhz güc amili hesabına illərdir belə təsirlərə malikdir.

Bəzi nüfuzlu hərbi ekspertlərə görə, Güney Qafqaz hətta Rusiya ilə ABŞ-in (NATO-nun) toqquşacağı bölgələrdən biri ola bilər. Hərbi toqquşma isə bölgədə kimin qəti şəkildə dominant olması məsələsinə nöqtə qoymuş olacaq. Qalib yəqin ki, Qərb olacaq. Yalnız ondan sonra Dağlıq Qarabağ konfliktini kimi münafiqlərin həlli nəhayət həllini tapa bilər. Odur ki, Kreml NATO ilə toqquşmadan ön tədbirlər görməyə tələsir.

Təsadüfi deyil ki, bu arada ABŞ-in Minsk Qrupundakı sa- biq həmsədr və Azərbaycan-

dakı keçmiş səfir, Qarabağ problematikasını və Rusiyanın bölgədəki hədəflərini gözəl bilən Metyu Brayza Vaşinqtonu konfliktin həllində fəal olmağa səsleyib, onu passivlikdə qınamayıb və bu passivliyin yolverilməz olduğunu xatırladaraq, Rusiyadan nümunə götürməyə çağırıb.

Sitat: "Prezident Obama təmas xəttindəki 22 illik atəşkəs dövründə ilk böyük hərbi qarşıdurma ilə bağlı bəyanatla çıxış etmədi. Bununla da ABŞ Rusiyaya imkan verir ki, bölgədə liderlik eləsin. Bu isə Birləşmiş Ştatların böyük səhvidir. Apreldəki son eskalasiyadan sonra atəşkəs yenə də Rusiyanın köməyi ilə əldə olundu. ABŞ Qarabağ probleminin həlli üçün daha çox səy göstərə bilərdi, amma bel görünür bu konflikt ondan ötrü prioritet deyil".

Təcrübəli diplomat olan və regionu yaxşı bilən Brayzanın bu iradları Putinin Bakı və İrəvan səfərləri öncəsi, NATO və ABŞ-in Azərbaycanın Qərb qapısı sayılan Gürcüstanda hərbi cəhətdən möhkəmlənmək kursu götürdüyü indiki dönmədə xüsusilə diqqət cəlb edir.

***

Beləcə, Güney Qafqaz uğrunda ABŞ-Rusiya rəqabətinin daha sərt mərhələyə girmək üzrə olduğunu söyləmək olar. Bu rəqabətdə Qarabağ məsələsinin həlledici amil olmaqla yanaşı, katalizator rolunu oynaması da tamamilə mümkündür. O üz- dən rəsmi Bakı diqqətli olmalıdır ki, Azərbaycan "dalaşacaq fillərin ayağının altında ota" çevrilməsin.

□ Analitik xidmət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

ATƏT-in monitoring komissiyasının apardığı araşdırmalardan sonra, mayın 11-i və 12-də Ermənistan ordusunun bölmələri Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini və ordumuzun mövqələrini atəşə tutub. Cavab atəşi ilə susdurulan düşmənin bir hərbcisi məhv edilib. Cəbhənin Tərtər istiqamətində döyüş əməliyyatlarının başladığına və Azərbaycan ordusunun düşmən mövqələrini darmadağın etdiyinə dair sosial şəbəkələrdə məlumatlar yayılıb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəisi polkovnik Vaqif Dərgahlı isə yayılan məlumatların həqiqətə uyğun olmadığını deyib. "Hazırda Tərtər istiqamətində sakitlikdir. Ümumiyyətlə, bütün cəbhə xətti boyu nisbi sakitlikdir. Ola bilər ki, cəbhəyanı ərazilərdə haradasa Silahlı Qüvvələrin bölmələrinin atış təlimləri keçirilir deyə, bəzilər gurultu səslərindən bunu cəbhədə döyüş əməliyyatlarının başlaması kimi başa düşürlər. Amma həqiqətən də hələlik heç bir döyüş əməliyyatı keçirilmir. Silahlı Qüvvələrimiz bütün cəbhə xətti boyu vəziyyətə tam nəzarət edir" - nazirlik rəsmisi bildirib.

Düşmən ölkənin mətbuatı isə mayın 11-də erməni muğzdlarının növbəti qrupunun cəbhənin Qarabağdakı ön xəttinə yola düşdüyü barədə xəbər yayıb. Virtualaz.org bu barədə ru.1in.am saytına istinad edib. Qeyd edək ki, beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Avropa Parlamenti dəfələrlə Ermənistanı Dağlıq Qarabağa əsgər göndərməməyə, əksinə, işğal altındakı ərazilərdən hərbcilərini dərhal çıxartmağa çağırırsa da, İrəvan beynəlxalq qurumları sayı salmayaraq PKK-çılını, Suriya və Livandan gətirilən muğzdları, terrorçuları Qarabağda yerləşdirir. Bu isə Azərbaycanı düşmənlə güc dili ilə danışmağa vadar edir. Real-liq bundan ibarətdir ki, Bakının təmkinli siyasətinə İrəvandan adekvat reaksiya yoxdur. Son zamanlar erməni cəmiyyətinə, o cümlədən ordudakı kütləvi narazılığı Sərkisyan rejimi cəbhədə gərginlik yaratmaqla arxa plana keçirməyə, diqqəti özündən yayındıraraq "xarici düşməne" köklənməyə yönəltməyə cəhd edir. İşğalçı bizim ərazilərimizdə bizə qarşı hətta kimyəvi silahlardan, fosforlu mermilərdən istifadə etdiyi halda, Azərbaycanca qarşı silah embarqosunun tətbiqi barədə absurd tələblər irəli sürür. Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Şavarş Koçaryan Qarabağ münaqişəsi tərəflərinə silah tədarükünə embarqo qoyulmasına çalışır. Düzdür, o, münaqişənin "bütün tərəflərini" embarqoya çağırıb. Ancaq məntiqlə embarqo işğalçıya qarşı tətbiq olunmalıdır, təbii ki, Ermənistan ilhaq olunmuş ərazilərdə möhkəmlənməyə çalışır və silah almağa imkanlarının olmaması da faktır. Ancaq Azərbaycan nəyin bahasına olursa-olsun ərazilərini azad etməyə qərarlıdır, bu səbəbdən düşmən təşvişdədir.

Vəziyyətin kritikliyini anlayaraq həmsədrlər növbəti dəfə prezidentlərə müraciət ediblər. Diplomatlarda prezidentlər səviyyəsində görüşün baş tutması üçün hərəkətə keçiblər. "Baş verən son zorakılıqla əlaqədar təmas xəttində gərginliyin azaldılması zərurətindən çıxış edərək inanırıq ki, Ermənistan və Azərbaycan prezidentlərinin görüşməsinin vaxtı yetişib. Bizim xarici işlər nazirləri gələn həftə Vyanada bu görüşə təkan verməyə hazırdırlar. Onların əsas məqsədləri atəşkəs rejiminin qorunması və baza elementləri və prinsipləri əsasında danışıqların yenilənməsi üçün münbit şərait yaradacaq etimad quruculuğu tədbirlərinə nail olmaqdır". ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri - amerikalı Ceyms Uorlik, rusiyalı İqor Popov və fransalı Pyer Andryunon birgə bəyanatında belə deyilir. Ancaq az qala iki illik fasilədən sonra, özü də Ermənistanın həyasızcasına şərtlərlə danışıdığı, üstəlik, gərginliyin pik həddə olduğu bir zamanda, XİN başçılarını belə bir araya gətirməyin çətinliyi şəraitində prezidentlərin görüşünün bu tezliklə təşkil olacağını qəddər də inandırıcı görünmür.

Politoloq Şahin Cəfəri də "Yeni Müsavat"a dedi ki, **ya həmsədr ölkələrin XİN başçılarını, ya da Azərbaycan və Ermənistanın XİN rəhbərləri görüşəcəkdir:** "Əslində həmsədrlər prezidentləri görüşdürməyə çalışır. Yeni görüş ola bilər. Amma gələn həftə olacağına inanmıram. Əvvəl nazirlər görüşəcək yəqin. Çünki prezidentlərin görüşündə hansısa nəticə əldə olunması üçün əvvəlcədən fundament hazırlanmalıdır, nələrsə razılaşdırılmalıdır. Yoxsa növbəti nəticəsiz görüşün bir mənası olmaz. Əgər prezidentlərin görüşəcəyi dəqiqləşsə, onda güman etmək olar ki, hansısa razılıqlar əldə olunub və ya olunacaq. Çünki bu mərhələdə həmsədrlərin nəticəsiz bitəcəyi qabaqcadan belli olan görüş təşkil edəcəyi inandırıcı deyil. Görüş yəqin ki, olacaq. Amma prezident hələ yekun qərar verməyib".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə bu görüşün perspektivini görmür: "Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin gözlənilən Vyana görüşündə yalnız bir mövzunun müzakirəsini tələb etməliyik: Ermənistan ilkin şərt irəli sürmədən Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları boşaltmağa hazırdır, ya yox? Əks halda, Vya-

Qarabağ

Yeni atəşkəs sazişi üzərində iş gedir

Həmsədrlərdən Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinə Vyanada görüş təklifi gəldi; Almaniya səfər edən Elmar Məmmədov isə ATƏT sədri ilə qapalı görüşdə Qarabağı müzakirə etdi; Rusiya prezidentinin Cənubi Qafqaz səfəri ərəfəsində maraqlı gəlişmələr var

nadakı görüşünün əhəmiyyəti yoxdur və dövlət başçısı İlham Əliyevin sözləri ilə desək, bu, imitasiya xətrinə görüş olacaq. Belə görüşlər bizi geri sala bilər. Çünki 22 ildə aparılan məhz bu cür görüşlər Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların işğal altında qalmasına, status-kvonun qorunmasına şərait yaradıb. Elə bu görüşü təşkil edən Minsk Qrupu həmsədrlərinin də məqsədi münaqişəni həll etmək yox, tərəfləri atəşkəsə riayət etməyə çağırmaqdır. İşğal davam etdikcə bu çağırış əvvəlki tək Ermənistanın xeyrinə işləyəcək".

Bu arada Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun ATƏT-ə sədrliyi həyata keçirən Almaniya Federativ Respublikasına gətməsi və ATƏT sədri, Almaniyanın xarici işlər naziri Frank-Valter Ştanmayerlə təkbətək görüşməsi də maraqlı hadisədir. Qeyd edək ki, Berlin Qarabağ münaqişəsinin həllində aktiv rol oynamaq niyyətini gizlətmir, hətta 7 bənddən ibarət Qarabağ təkliflərinin olduğu barədə məlumatlar da dövriyyədədir. Bundan əvvəl Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan da Almaniya səfər etmişdi və kansler A.Merkellə görüşmüşdü. Almaniyanın xanım lideri yay aylarında prezident İlham Əliyevin də bu ölkəyə səfər edəcəyini demişdi.

XİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdən öncə hər iki nazir jurnalistlər üçün birgə bəyanatla çıxış ediblər. Görüş zamanı Azər-

baycan-Almaniya münasibətləri, əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, eləcə də Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi, beynəlxalq və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb (APA). Məlumata görə, Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsinə toxunan Məmmədov Azərbaycan və Ermənistan arasında qoşunların təmas xəttində yaranan son gərginlik, Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi təxribatlar və azərbaycanlı mülki əhalini ağır silahlardan hədəfə alması barədə almaniyalı həmkarına ətraflı məlumat verib. Nazir əlavə edib ki, münaqişənin həllinə nail olmaq üçün ilk növbədə Ermənistan qoşunları işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmalı, hərbi işğal faktına son qoyulmalı və hərtərəfli siyasi proses başlanmalıdır.

Azərbaycan XİN-in başçısı Almaniya səfəri çərçivəsində bu ölkənin beynəlxalq məsələlər üzrə aparıcı beynəlxalq mərkəzlərindən olan Alman Xarici Siyasət Cəmiyyətində "Azərbaycan və onun qoşunluğu. Xarici və təhlükəsizlik siyasətinin çağırışları" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış edib. Nazir beynəlxalq təşkilatların münaqişə ilə bağlı müvafiq qətnəmə və qərarlarını xatırladaraq Ermənistanın beynəlxalq ictimaiyyətin işğala son qoymağa çağırışlarına əməl etmədiyini, əksinə, son vaxtlar cəbhə xəttinə yaxın ərazidə yaşayan azərbaycanlı mülki əhaliyə qarşı hücumları artırdığını və beynəlxalq

humanitar hüquq normalarını açıq-aşkar pozduğunu bildirib. Nazir Almaniya kanslərinin xarici əlaqələr və təhlükəsizlik siyasəti məsələləri üzrə müşaviri Kristof Hoysqenlə də görüşüb. Bir sıra məsələlər, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi, beynəlxalq və regional məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Politoloq Elxan Şahinoğluna görə, **böyük ehtimalla Məmmədovun Berlin səfəri Almaniyanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı hazırladığı 7 maddəlik təklifə bağlıdır:** "Təsədüfi deyil ki, Almaniya xarici işlər nazirinin bir neçə aydan sonra bölgəyə səfəri də planlaşdırılır. Ancaq bütün hallarda hesab edirik ki, həm ATƏT-in hazırkı sədri Almaniya, həm də superdövlət statusuna iddia edən və Cənubi Qafqaza marağı olan ABŞ Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində təşəbbüsü Kremlə veriblər. Çünki əgər Berlin 7 maddəlik təkliflər paketi hazırlayıbsa, həmin sənədi dərhal müzakirəyə çıxarmalı və elə prezidentlərin növbəti görüşünü Berlinə təşkil etməli idi. Ancaq ləng tərpənlikləri üçün Kreml danışıqlarda nəzarəti əlində saxlamağa çalışır".

Politoloq Arzu Nağıyev isə **azərbaycanlı nazirin qatıldığı tədbirə diqqət çəkdi:** "Almaniya da keçirilən tədbir miqyasına görə mühüm bir platformadır. Tədbirdə Bundeştaqın deputatlarının, dövlət təşkilatlarının təmsilçilərinin, xarici ölkə diplomatlarının, mətbuat nümayən-

dələrinin və bir sıra digər qurumların iştirakı mühüm amildir. Yeni bu gün Avropanın tək enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində deyil, bir sıra meqalayihələrin həyata keçirilməsində Azərbaycanın mühüm bir partnyor olduğunu çatdırmaqla bərabər, təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün Ermənistanla beynəlxalq qanunlar, o cümlədən BMT-nin münaqişə ilə bağlı qəbul etdiyi qətnəmələrin yerinə yetirilməsinin vacibliyi də ön plana çəkməlidir. Buna görə də ATƏT sədrliyinin Almaniya tərəfindən həyata keçirildiyini də nəzərə alsaq, cənab Məmmədovun səfəri vacib və mühüm bir səfərdir. Ola bilər ki, nazir Almaniya rəsmiləri ilə gə-

rüşündə aprel ayında Almaniyanın 7 bəndlik Qarabağla bağlı təklifləri də müxtəlif detallarla müzakirə predmeti olsun".

Məhz indiki situasiyada Rusiya prezidenti Vladimir Putinin regiona səfər edəcəyi barədə intensiv xəbərlərin yayılması da suallar doğurur. Aprelin 5-də Moskvada əldə olunan atəşkəs razılaşmasının faktiki olaraq işləmədiyini şəraitdə Putinin bölgəyə nə ilə gələcəyi sualına isə cavablar müxtəlifdir. Politoloq Arzu Nağıyev xatırladı ki, Rusiya liderinin səfəri barədə yayılan məlumatlar hələlik öz rəsmi təsdiqini tapmır: "Hətta səfər baş tutsa belə, məlumdur ki, əsas məsələ yəqin ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində atılacaq addımlarla bağlı ola bilər. Bu, atəşkəsə də aid edilə bilər. Və növbəti regional müqavilələr, Rusiya-Türkiyə münasibəti və digər məsələlərin də müzakirə predmeti olması istisna edilmir.

ATƏT sədri bundan əvvəl həmsədrləri də qəbul edərək Qarabağla bağlı müzakirələr aparmışdı. Həmsədrlərin sırasında rusiyalı diplomatların da olduğunu nəzərə alsaq, deyə bilərik ki, proses razılaşdırılmış qaydada aparılır. O mənada Moskvanın da prezidentlərin görüşündə maraqlı olduğunu söyləmək olar. Ancaq işğalçı davam etdirməkdə maraqlı olan və şərtlə danışan Ermənistan prezidenti ilə görüşə Bakı çətin ki, maraqlı olsun. Heç Azərbaycan cəmiyyəti də bu kimi mənasız görüşləri təqdir etmir".

Toy məclisləri təşkil olunan ən çox narazılıq doğuran məsələ təbii ki, yol verilən israfçılıqdır. Şadlıq saraylarında açılan süfrələrdə hər dəfə müxtəlif çeşidli yeməklər, salatlar israf edilir. Bu, israfçılıqla yanaşı, həm də toy sahibinin büdcəsinə ciddi ziyan vurur. Çünki şadlıq sarayları təklif etdikləri menyunun dəyişdirilməsinə, istənilməyən çeşidlərin çıxarılmasına icazə vermir. Sahibkarlar hazırladıkları menyunu özəri müəyyən etdikləri məbləğlə toy sahiblərinə məcburi şəkildə təqdim edirlər.

Toy mərasimlərində israfçılıq məsələsi dəfələrlə mətbuatda müzakirə mövzusu olur. Deputatlar, ilahiyyətçilər və digər ictimai-siyasi xadimlər də müzakirələrə qoşularaq, dəbdəbəli mərasimlərin qadağan olunmasını təklif edirlər. Lakin səsləndirilən fikirlər təklif olaraq qalır və cəmiyyət arasında qonşudan geri qalmamaq prinsipi öz işini görməkdə davam edir.

Lakin sonuncu devalvasiyadan, ölkədə iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasından sonra müşahidə olunan fərqli bir mənzərə var. Onsuz da bahalaşmadan əziyyət çəkən insanlar toy edərkən heç olmasa gərəksiz xərclərdən qaçmağa çalışırlar. Bu, şadlıq evlərinin icarəyə götürülməsidir. Bu zaman toy sahibi şadlıq evinin təklif etdiyi qiymətin ən azı 50 faiz qədər qənaət etmiş olur.

Şadlıq evinin icarəyə götürülməsinin xeyri...

Əvvəlcə toy sahibi şadlıq saraylarından birini icarəyə götürür. Bu zaman şadlıq sarayına yalnız icarə haqqı ödənilir. Digər işlər isə toy sahibinin istəyi ilə reallaşır. İcarə haqqına şadlıq sarayının bütün xidmətləri daxil olur, yalnız menyudan başqa. Menü isə toy sahibinin istəyi ilə hazırlanır. Bu zaman toy sahibi israfə yol vermədən öz istəyinə uyğun süfrə açar bilər.

Təbii ki, yazını bura qədər oxuyan hər kəs düşünə bilər ki,

Əgər şadlıq evinin təklif etdiyi menyuyu ilə toy edilsə idi, nə qədər məbləğ ödənilməli idi? Bu cür nümunəvi toy məclisinin təşkil olunduğu şadlıq sarayının təklif etdiyi menyunun məbləği 32 manat olub. Əgər toy sahibi bununla razılığa gətirsəydi, şadlıq evinə 350 nəfərə görə 11 min 200 manat ödəməli olacaqdı. Beləliklə, N.Bayramov bununla da 5868 manat qənaət etmiş olub.

Şadlıq saraylarının qazancı...

Şadlıq sarayının təklif etdiyi şərtlərlə bir ay əvvəl toy edən

lər ki, bu, şadlıq evinin imicinə mənfi təsir edir. Gələn qonaqların menyunu zəif görməsini istəməyən şadlıq evi nümayəndələri bununla razılığa gətirmədilər. Bu məbləğdən əlavə də içkinin alınması üçün 500 manat xərclədik. Toy zamanı bir çox mənasız adətlər olur. Biz onlardan qaçmağa çalışdıq. Bununla da müəyyən qədər xərclərə qənaət etmiş olduq. Ancaq şadlıq evi ilə 30 manatdan aşağı anlaşılmədik. Əgər şadlıq evinin icarəyə götürülməsinin çox əlverişli olduğunu bilsəydiniz bu variantı seçərdiniz.

lərdə artıq belə toy edənlərin sayı da artır, şadlıq evini icarəyə verən sahibkarların da. İndi şadlıq sarayının icarəyə verilməsi sahibkarların da yavaş-yavaş marağına uyğun olmağa başlayır. Çünki hazırda əksər şadlıq sarayları müştəri tapmaqda çətinlik çəkir.

Hazırda Naxçıvanda "Duzdağ" və "Təbriz" hotellərinin şadlıq evlərindən başqa bütün məkanlar icarəyə verilir. Və artıq əksər toy mərasimləri də bu şəkildə təşkil olunur. Həmçinin Gəncədə də toy mərasimlərinin icarəyə verilən şadlıq saraylarında təşkil edilən yayılmağa başlayıb.

Paytaxt Bakıda isə israfçılığa yol verilmədən bu cür toy məclislərinin təşkilinə hələ ki sahibkarlar marağ göstərmir. Məşhur olmayan, qazancı az olan şadlıq evlərindən başqa. Bakıda fəaliyyət göstərən yüzlərlə şadlıq sarayı arasında barmaqla sayılacaq qədər mərasim zallarının icarəyə verilməsi ilə razıdır.

Bir neçə şadlıq sarayı ilə əlaqə saxlayaraq mərasim zalını icarəyə götürüb toy etmək niyyətimizin olduğunu söylədik. Aldığımız cavablar isə müxtəlif oldu.

"Xəmsə", "Qızıl Qaya", "Şuşa" və "Xanbaği" şadlıq evlərindən bildirildi ki, mərasim zallarının icarəyə verilməsi mümkün deyil. Bu şadlıq evlərində yalnız təqdim olunan menyuya görə toy etmək mümkündür.

"Xudafərin" şadlıq sarayından isə bildirildi ki, yalnız 25 nəfərlik mərasim zalını icarəyə verirlər. Digər 350-400 nəfərlik zallar isə icarəyə verilmir.

"Oskar" şadlıq sarayından mərasim zalının icarəyə verilməsinin mümkün ola biləcəyini bildirdilər.

Təbii ki, toy mərasimlərini təşkil etmək hər bir toy sahibinin öz arzusuна uyğun olur. Ancaq israfçılığın aradan qaldırılması üçün görünən budur ki, şadlıq evinin icarəyə götürülməsi ən uğurlu variantdır.

□ İlkin MURADOV

Toylara yeni düzən gəlir-israfçılığa son!

Şadlıq evini icarəyə götürməklə toy sahibi ən azı 50 faiz qənaət etmiş olur...

kimdir yemək bişirən, bazarlıq edən? Əlavə işlə məşğul olan? Toy ərəfəsində bu qarışıqlıq nəyə lazımdır? Pulunu ödəyirsən, şadlıq sarayı da bütün işi görür. Əslində belə deyil. Şadlıq sarayı icarəyə götürülərkən ödənilən məbləğə menyudan başqa bütün xidmətlər daxil edilir. Yeni yeməklərin bişirilməsi də. Toy sahibi sadəcə bazarlıq edib, alacağı mali restorana təqdim edir. Qalan iş isə burada icarə haqqını alan sahibkarın üzərinə düşəcək.

Nümunəvi toy...

Qeyd etdiklərimiz böyük əziyyət tələb etmir. Əksinə, böyük qazanc gətirir. Bu cür nümunəvi

toy edənlərdən biri də Nəmiq Bayramovdur. May ayının 7-də yuxarıda qeyd edilən şəkildə Sumqayıtda şadlıq saraylarından birində toy məclisi təşkil edən N.Bayramov bununla da şadlıq evinə ödəyəcəyi məbləğin 50 faizə qədər qənaət edib.

Belə ki, 350 nəfərlik mərasim zalı sifariş verən N.Bayramov icarə haqqı olaraq 1700 manat ödəyib. Şadlıq evi tərəfindən 350 nəfər üçün hesablanan ərzağın məbləği isə 2152 manat olub. 1480 manat isə ət məhsullarının alınması üçün xərclənib. Bununla da toy mərasiminin təşkil üçün xərclənilən ümumi məbləğ 5332 manat olub.

gənclərdən biri də Məhəmməd Türkməndir. Bakıdakı şadlıq saraylarından birində toy mərasimi təşkil edən Türkmən adambaşına restorana 30 manat ödəyib. Hələ bu məbləğə spirtli içki daxil edilməyib. Beləliklə də 202 nəfərlik toy məclisinə görə restorana 6060 manat ödəyib.

Bunun israfçılıq olduğunu deyən M.Türkmən gec də olsa, şadlıq evinin icarəyə götürülməsinə görə restorana daha məqsəduyğun hesab edir: "Şadlıq evini danışarkən menyuda bəzi yeməklərin ixtisara salınmasını və qiymətin endirilməsini istədik. Lakin bizə dedi-

Bu böyük israfçılıqdır. Yeni qurulan ailələr üçün bu böyük ziyandır. Toy mərasimlərindən qazanan yalnız restoranlar olur. Toya salınan pul gənclərə dəstək üçün yığılmaq əvəzinə ələ toy xərclərinin ödənilməsinə verilir. Ancaq şadlıq evinin icarəyə götürülməsi variantı çox məqsəduyğundur. İmkani olan şəxslər təbii ki, bunu etmək istəmərlər, amma aztəminatlı ailələr, gəliri az olan şəxslər bu variantda üstünlük verməlidirlər".

Qeyd edək ki, şadlıq saraylarının icarəyə verilməsi prosesi hələ ki paytaxt Bakıda geniş şəkildə yayılmayıb. Lakin bölgə-

"Gözümün ağı qarası oğlum", "bütün sərvətim oğlum", "kişinin oğlu olar" kimi ifadələri tez-tez eşidirik. Azərbaycan ailələrində oğlan uşaqları bir qayda olaraq daha "ağır çəkili" olur, nəinki qızlar. Çünki oğlanlar ailədə daha çox sevilir, ona ailənin soyadının, mirasının davamçısı kimi baxırlar.

Hətta Azərbaycanda oğlu olmayan ailələr bəzən özünün varisi olaraq qardaşı oğlunu görür, qızlarına isə həyatda heç nə vermir. Uzun illər Azərbaycanda qadınların sayı kişilərdən, ən azı 1 faiz çox olub. Məsələn, 2003-cü ildə ölkə əhalisinin 49 faizi kişilərdən, 51 faizi qadınlardan ibarət olub. Qadınların sayı tədricən azalaraq 2011-ci ilin yekununda artıq 50,4 faizə enib. 2013-cü ilin sonunda isə bu rəqəm 50,3 faiz təşkil etdi. Sonuncu olaraq da BMT-nin açıqlaması qız uşaqlarının sayının getdikcə azalmağa doğru getdiyini deməyə əsas verir. Bugünlərdə BMT Azərbaycanın doğulan uşaqların cins nisbətini pozulmasına görə dünyada ikinci yerdə dayandığını bildirib.

Bunu BMT-nin Əhali Fondunun Azərbaycandakı nümayəndəliyinin müşaviri Fərid Babayev deyib. Onun sözlərinə görə, hazırda Azərbaycanda

116 oğlana 100 qız düşür. Yəni oğlanlar qızlardan 10-11 faiz çoxdur. Qurum rəsmisinə görə, cinsi nisbətini pozulmasının qarşısı alınmasa, gələcəkdə kişilərin sayı artacaq və gənc bərabərliyini bərpa etmək çətin olacaq. F.Babayev onu da deyib ki, cinsi nisbətini pozulmasının qarşısını almaq üçün bütün aidiyyəti qurumlar problemin həllinə cəlb olunmalıdır: "Bu problemi dövlət strukturları, kütləvi informasiya vasitələri, cəmiyyət birgə həll etməlidir. Çünki qadağalarla məsələni həll etmək qeyri-mümkündür. Məsələyə yanaşmanın dəyişməsi üçün yeganə yol təbliğatdır".

Bir sıra mütəxəssislərə görə, bunun bir səbəbi də son illər selektiv abortların sayının artması ilə bağlıdır. USM-in köməkliyi ilə cinsiyyətin müəyyənləşməsindən sonra qız uşağı istəməyən gənc ailələr uşağı tələf etmək qərarına gəlirlər. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının hesabatlarından aydın görmək olur ki, əsasən müsəlman ölkələrində və kasıb regionlarda qız övladlarının sayı bu yolla azaldılır.

Tibb elmləri doktoru Adil Qeybullayev bu hesablamaların düzgün olmadığını deyir: "BMT-nin hesablaması düzgün deyil. Mühəribəyə gedən əsas

Azərbaycanda gender problemi - oğlan uşaqlarının nisbi çoxluğu təhlükədirmi?

Adil Qeybulla: "Mühəribəyə gedən əsas oğlanlardır, bu baxımdan problem yoxdur"

oğlanlardır. Bu baxımdan heç bir problem yoxdur. Əksinə, hesab edirəm ki, bu, yaxşı tenden-

Dəyanət Rzayev: "Genetik nöqtəyi-nəzərdən mülkiyyətin daşıyıcısı qız da ola bilər"

siyadır. Düzdür, zamanında bu məsələyə diqqət etmək olar. Sadəcə olaraq, bu məsələni

bura qədər gətirən səbəblərdən biri məqsədsiz edilən abortlarla bağlıdır. Amma hazırda oğlan uşaqlarının çoxluğunun olması problem, təhlükə törətmir".

Psixoloqların fikrincə, qız uşaqları ilə oğlan uşaqları arasındakı ayrı-seçkilik onların psixologiyasına da mənfi təsir göstərir. Psixoloqlar həmçinin deyirlər ki, qız övladı atasına daha çox düşkün olur, çünki onların aralarında ruhi bağ var. Bu bağ qızları atalarına doğru aparsa da, çox vaxt onlar sərt münasibətlə üzləşirlər. Atalar var ki, qızını əzizlədiyini gizlətməyə çalışır, içində ona qarşı sonsuz sevgisi olsa da bunu bürzə verməz və içindəki sevgini gizlədir.

Psixoloq Dəyanət Rzayev bu cür düşüncəni insanların beynindən çıxartmağın çətin olduğunu dedi: "Burada qadınların diskriminasiyasından söhbət deyir. Qız uşaqlarına nifrət,

qızları diri-diri basdırmaq, öldürmək eərəblərdən gəlir. Əslində biz bu məsələyə genetik nöqtəyi-nəzərdən baxsaq, mülkiyyətin daşıyıcısı necə oğlan olursa, qız da ola bilər. Təbii ki, bu, absurd bir anlayışdır. Əvvəllər qadın dalbada qızı olanda onu döyür, təhqir edirdilər. Təəssüflər olsun ki, keçmişdə olan anlayışlar cəmiyyətdə bugünkü günə qədər təbiiq olunur. Qız və oğlan bir-birini sevib evlənin və bir qız uşağı dünyaya gəlir. Oğlanın ailəsi dirənir ki, mən oğul nəvəsi istəyirəm, kişinin oğlu olar və sairə. Belə absurd şeylər təəssüflər olsun ki, çox olur. Düzdür, bu sahə üzrə müəyyən yumşalma gedir. İndi uşağın cinsiyyəti bilinən kimi qızdırsa, bəzi ailələr bunu abort edir. Bu psixologiyasını insanların beynindən çıxartmaq çətin, amma maarifləndirmə işi aparmaq lazımdır".

□ Günel MANAFLI

Türkiyə parlamentində deputatların toxunulmazlıq hüququnun ləğv olunması məsələsi ciddi müzakirələrə yol açıb. Hazırda məsələ ilə bağlı yekdil rəy yoxdur, amma müzakirələrin toxunulmazlıq hüququnun ləğvi ilə nəticələnməyini düşünməyə əsas verən xəbərlər var. Hazırda Ukraynada da oxşar müzakirələr gedir.

Bu ilin fevralında Ukrayna prezidenti Petro Poroşenko belə bir təşəbbüslə çıxış edib. O, təşəbbüsünü belə əsaslandırıb: "Mən Konstitusiyaya Məhkəməsi deputatların toxunulmazlıq statusunun ləğv olunması haqda layihə təqdim etmişəm. Bu fikir Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəfindən dəstəklənib. Deputat toxunulmazlığı yerinə, onların təkə Radada çıxışları və siyasi görüşlərinə görə hər hansı bir təqibə məruz qaldıqları zaman təhlükəsizliklərinin qorunması yetərlidir".

P.Poroşenko məhkəmə hakimlərinin toxunulmazlıq hüququnun ləğvini də məqsədmüvafiq sayıb: "Siz məhkəmə sistemindəki korrupsiya məsələsini araşdırdığınız müddətdə hakimlərin toxunulmazlığı var. Bu istintaq aylar, illər çəkir. Bir nəticəyə varana qədər də bu insanlar yoxa çıxır. Daha sonra biz onları beynəlxalq axtarışa veririk, ancaq tapa bilmirik. Mən təklif edirəm ki, hakimlərdən toxunulmazlıq statusu götürülsün. Onlar təkə verdiyi qərarlara görə yox, həmçinin aldıqları rüşvətlərə görə də məsuliyyət daşsınlar".

Bəs Azərbaycanda deputatların, hakimlərin toxunulmazlıq hüququ götürülməlidir mi?

"Hüquqi Dövlət" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Müzəffər Baxış deyir ki, bu məsələ Azərbaycanda da dəfələrlə müzakirə olunub. Lakin

son nəticədə konstitusiyamıza utanc gətirən 2 maddənin ləğvi mümkün olmayıb: "Azərbaycan Konstitusiyasının 90-cı (Milli Məclisinin deputatlarının toxunulmazlığı) maddəsində deputatların, 128-ci (hakimlərin toxunulmazlığı) maddəsi ilə məhkəmə hakimlərinin toxunulmazlıq hüququ təsbit olunub. Deputatlara və məhkəmə hakimlərinə bu hüququn verilməsi konstitusiyaya ziddir, mahiyyətinə uyğun deyil".

Tanınmış hüquqşünas deyir ki, Azərbaycan dövləti bu məsələni diqqətə alıb həmin maddələrin ləğvini təmin etməlidir: "Bu maddələr konstitusiyamızın 25-ci - Bərabərlik Hüququ maddəsi ilə tamamilə ziddir. 25-ci maddədə yazılır ki, hər kəs qanun və məhkəmə qarşısında bərabərdir. Dövlət irqindən, milliyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiya mənsubiyyətindən asılı olmayaraq hər kəsin bərabərlik hüququna təminat verir. Yəni şəxs deputatdır, məhkəmə hakimidir, vəzifə daşıyıcısıdır, hakim partiyasının üzvüdür deyib ona heç bir güzəşt, imtiyaz verilməz. Göründüyü kimi, Azərbaycan Konstitusiyasının 25-ci maddəsi ilə 90-cı, 128 maddələri arasında ziddiyyət açıq-aşkardır. Hamı qanun və məhkəmə qarşısında bərabərdirsə,

Deputat toxunulmazlığı - 90-cı maddə ləğv oluna bilərmi?

Müzəffər Baxış: "Bu hüquq konstitusiyamızın 25-ci maddəsinə tamamilə ziddir"

Müzəffər Baxış

niyə görə Milli Məclis deputatının toxunulmazlıq hüququ olmalıdır? Niyə görə deputatın cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün onun toxunulmazlıq hüququnun götürülməsi zərurəti olmalıdır? Niyə bu hüququn götürülməsinə görə baş prokuror Milli Məclisə müraciət etməlidir? Deputat da vətəndaşdır. Niyə onun hüququ sırası vətəndaşdan üstün olmalıdır?"

M.Baxış deyir ki, deputatlara, məhkəmə hakimlərinə konstitusiyamızın mahiyyətinə

zidd imtiyazların verilməsi qeyri-demokratik ölkələrə xas xüsusiyyətdir: "Bütün bu toxunulmazlıq hüquqları totalitar dövlətlərə xas olan qaydalar. Demokratik, sivil, qanunların həqiqətən şah olduğu dövlətlərdə belə imtiyazlar nəzərdə tutulmayıb. Dəfələrlə ölkənin tanınmış hüquqşünasları tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasındakı bu ziddiyyətlərin aradan qaldırılması təklif olunub. Bərabərlik hüququ təsbit olunan konstitusiyamızın mahiyyətinə zidd olan maddələrin ləğv edilməsi, imtiyazların alınması məsələsi gündəmə gətirilib. Bu gün Türkiyədə belə bir təşəbbüsün müzakirə edilməsini bəyənir, alqışlayıram. Təşəbbüsün həmin hüququn ləğvi ilə nəticələnməyinə ümid edirəm. Çox düzgün bir təşəbbüsdür. Hamı qanun və məhkəmə qarşısında bərabər olduğuna görə heç bir kəs üçün toxunulmazlıq hüququ təsbit edilə bilməz".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

NİDA-çı gənc barədə 4 aylıq həbs qərarı verildi

Daxili İşlər Nazirliyi mayın 11-də saxlanılan gənclər barədə açıqlama yayıb.

"Qafqazinfo"nun verdiyi xəbərə görə, mayın 11-də Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin Narkotiklə Mübarizə İdarəsi, Sabunçu RPİ 12-ci PB əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Sabunçu qəsəbə sakini Bayram Məmmədovdan 2,904 qram heroin, evinə baxış zamanı isə əlavə olaraq 1 kiloqram 150 qram heroin aşkar edilərək götürülüb.

Həmin gün Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin Narkotiklə Mübarizə İdarəsi, Nəsimi RPİ 22-ci PB və Nizami RPİ 25-ci PB əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Nəsimi rayonu ərazisində Qiyas İbrahimovdan 2,607 qram heroin, yaşadığı mənzilə baxış zamanı isə əlavə olaraq 1 kiloqram 10 qram heroin aşkar edilərək götürülüb.

Xətai Rayon Məhkəməsi Bayram Məmmədov haqda ilkin olaraq 4 aylıq həbs-qətimkan qərarı verib.

Kəndə qayıdış planı alınmadı?

Devalvasiyalardan sonra kəndlərdə də uyğun şəraitin olmaması insanları çıxılmaz vəziyyətə salıb

Ötən il ölkədə baş verən iki kəskin devalvasiya şəhər həyatında ciddi dəyişikliyə də səbəb olmuşdu. Əksər iş yerlərinin bağlanması, xüsusən tikinti sektorunda işin dayanması səbəbindən minlərlə vətəndaş yenidən kəndə qayıtmalı olmuşdu. Əksər ekspertlər kəndə qayıdışı müsbət hesab etməsələr də, bildirirdilər ki, kənd yerlərində stimullaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi bütünlüklə ölkə vətəndaşları üçün faydalı ola bilər. Təxminən 15 il əvvəl paytaxta doğru başlanan köç devalvasiya və ixtisarlardan geri dönüş etsə də, bunun ölkə insanının həyatında heç bir müsbət təsiri olmadı. Ekspertlər bu situasiyanı hökumətin normal proqram həyata keçirməməsi ilə əlaqələndirirlər. Bildirilir ki, nəticədə kəndə qayıdış planı alınmayıb və vətəndaşlar yenidən şəhərə üz tutmaq məcburiyyətində qalıblar...

Ekspert Fikrət Yusifov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, kəndə qayıdışın birdən-birə baş verməsi real deyil: "Ən əsas olan budur ki, tamamilə işsizlik səbəbindən kənddən şəhərə üz tutmuş insanların yenidən geriye, kəndə qayıtması prosesi artıq başlayıb. Bu prosesin hansı sürətlə getdiyini aydınlaşdırmaq məqsədilə biz ilk

növbədə Bakıtrafi kəndlərdə mənzillərin kirayəyə verilməsi vəziyyətini araşdırmağa cəhd etdik. Nəticədə aydın oldu ki, son bir neçə ay ərzində əsasən kənd rayonlarından gəlmiş insanlar tərəfindən kirayə götürülən bu mənzillərin əksəriyyəti, bəzi hesablamalarla 50-60 faizi artıq boşalıb. Deməli, insanlar yenidən kəndə torpağa üz tutmağa qərar ve-

riblər. Bu, çox yaxşı haldır. Bəs bu qayıdışın əsas səbəbləri nədir? Baş verən prosesin kökündə bir tərəfdən iqtisadi böhran şəraitində iş yerlərinin ixtisarı durursa, digər tərəfdən, kəndlini yenidən kəndə qaytarmaqda maraqlı edən son aylar ərzində dövlət səviyyəsində aqrar sektorda sahibkarlığın inkişafına təkən verə biləcək qərarların qəbul edilməsidir. Gəlin görək kənd insanı nə üçün zaman-zaman kütləvi şəkildə şəhərə üz tutmuşdu? O, nə üçün illərlə əkilib-berədiyi torpağı əkilib-berəməkdən imtina etmişdi? Kəndli özü bunun səbəblərini çox gözəl bilirdi. Nəhayət ki, bu məsələlərin kökü hökumət tərəfindən də araşdırıldı və kəndlini yenidən kəndə, əkilib-berəməyə həvəslən-

dirəcək qərarlar qəbul edildi. İdxal-ixrac əməliyyatlarında şəffaflığın təmin edilməsi, inhisarçılığın aradan qaldırılmasına yönəlik addımlar, kəndli üçün ən əsas məsələni - istehsal etdiyi məhsulu normal bir şəkildə reallaşdırıb, qazanc əldə edə bilmək problemini həll etdi. İllərlə idxal-ixrac əməliyyatlarında kök salmış inhisarçılıq kəndlinin, fermerin istehsal etdiyi məhsulun ona ziyanla başa gəlməsinə səbəb olurdu. Təbii ki, bir əkin mövsümündə öz istehsalının nəticələrinin ziyanla başa gəldiyini gören kəndli, fermer ikinci il bu işlə həvəslə məşğul olmurdu, üçüncü il isə sadəcə olaraq əkilib-berəməkdən imtina edirdi. Beləliklə də kənddə torpaqda əkilib-berəməyə borclu olan insan qazanc dalınca şəhərə üz tuturdu. Bu gün kəndə qayıdış başlayıb. Dediymiz kimi, bunun hüquqi əsasları da artıq formalaşır. Lakin bu pro-

sesin daha təsirli və daha nəticəli ola bilməsi üçün bir sıra problemlərin qısa zaman kəsiyində həll edilməsi vacibdir. Dövlət başçısı son aylar ərzində ölkə iqtisadiyyatının vəziyyəti ilə bağlı toplantılarda kənd yerlərində zəbt edilmiş və illərlə əkin dövriyyəsindən çıxarılmış torpaqların yenidən dövriyyəyə qaytarılması üçün ciddi tapşırıqlar verdi. Bu işi sürətləndirmək lazımdır. Kəndlinin əkilib-berəməsi, mal-qara saxlanması üçün bu torpaqlar öz təyinatına uyğun istifadə olunmalıdır. Yerli icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri və digər aidiyyəti məmurlar isə əkilib-berəməklə məşğul olan kəndlinin, fermerin yanında olub ona kömək etməlidirlər. Bu işdə ən böyük məsuliyyət həmin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin üzərinə düşür. Nazirlik təkə iri fermer təsərrüfatlarının yaradılmasında maraqlı olmamalı, əkilib-berəməklə istə-

yən hər kəsə eyni səviyyədə dəstək verməlidir. Söhbət əkin-biçinlə, mal-qara saxlamaqla məşğul olan kəndlinin və fermerin toxuma, dərmana, yanacağa, texnikaya, güzəştli kreditlərə olan tələbatını yüksək səviyyədə ödəyə biləcək addımların atılmasından gedir. Bütün bunlar olduğu təqdirdə, kənd insanına "kəndə qayıt", - deməyə ehtiyac qalmayacaq. O özü öz seçimini edəcək".

Qeyd edək ki, əksər ekspertlərin fikrincə, ötən illik devalvasiyanın nəticəsi olaraq ölkənin daxili miqrasiyasında ilk dəfə olaraq əks proses müşahidə edilməyə başlayıb. Əhali kütləvi şəkildə paytaxtdan kəndlərə qayıtmağa qərar verib. Ekspertlər bildirirlər ki, artıq paytaxtda, şəhərin ətraf məhəllələrində olan ucuz evlər boşalıb. Ancaq əksər ekspertlər böyük şəhərlərdən yenidən əyalətə köç etmənin vətəndaşın həyatına, yaşayışına müsbət təsir göstərməyəcəyi qənaətindədirlər. Bildirilir ki, bu köç qısamüddətli olacaq və bir müddət sonra yenidən böyük şəhərlərə qayıdış başlanacaq. Artıq görünən odur ki, ölkə vətəndaşı kəndlərdə, rayonlarda da şərait qura bilməməsi səbəbindən yenidən şəhərə üz tutmağa başlayıb. Səbəbsə hökumətin bu sahədə müvafiq addımlar atmaması, uyğun proqramların işlənilməməsi və hazırlanmamasıdır...

□ **Röya RƏFİYEVA**

“Kənardan baxanda baş verənlər yaxşı görünür”

Müxalifətə kənardan baxış...

Azərbaycan müxalifətinin son illərdəki passivliyi hər kəsə məlumdur. Hazırda demokratik düşürgənin susqunluğu getdikcə dərinləşir. Birlikdə mübarizənin səmərəliliyindən danışan siyasi liderlər sonda bir araya gəlməkdə çətinlik çəkirlər.

Təsadüfi deyil ki, hazırda pərakəndə şəkildə fəaliyyət göstərən müxalif camiadən yalnız Müsavat və AXCP arasında birliyə cəhdlər edilir. Bu da daha çox AXCP tərəfdən qəbul edilmir. Müsavat başqanı Arif Hacılinin həbsdən çıxan müavini Tofiq Yaqublunu danışqlar üzrə məsul şəxs təyin etməsinin də nəticəsi olmayıb. Hər iki qurumun rəhbərliyində təmsil olunan şəxslərin keçirdikləri görüşlərin səmərəsiz olduğu AXCP funksioneri, qurumun gənclərinin sədri İlham Hüseynin son açıqlamasında açıq şəkildə görünür. O, Müsavatla birliyin gündəmdə olmadığını söyləyib: “Gözəl Bayramlı ilə bir neçə görüş keçirib, çay içiblər. Yeni AXCP-də rəsmi səviyyədə bu məsələ qaldırılmayıb. Biz daha vacib məsələlərlə məşğuluq”.

Görünən odur ki, qurulmadan bu birlik danışqları da sona yetdi. Müxalifət daxilindəki bu proseslərə kənardan baxışlar da fərqlidir. Əksəriyyət hazırkı siyasi partiyaların gələcəkdə nəticə qazanmayacağını düşünür. Əksini düşünenlər də az deyil. Təzadlı fikirlərin yaranmasına səbəb də indiyə qədər gələn ard-arda məğlubiyyətlər, qurulan birliklərin ömrünün qısa olması, yeni birlik cəhdlərinin isə yox dərəcəsində olmasıdır.

Vaxtilə Müsavat rəhbərliyində təmsil olunan, sonradan partiyadan istefa verən politoloq Hikmət Hacızadə AXCP-Müsavat arasındakı danışqların müsbət addım olduğu qənaətinədir: “Açıq, müxalifət daxilində gedən proseslərlə yaxından tanış deyiləm. Çünki partiyada artıq təmsil olunmuram. Amma AXCP-Müsavat arasındakı danışqların təqdirəlayiq olduğunu düşünürəm. Birləşmə cəhdləri müsbətdir. Kənardan baxdığım zaman baş verənlər yaxşı görünür. Sadəcə, bir az səbr, inadkarlıq, azacıq da bacarıq lazımdır. Seçkilər ətrafında müxalifət onsuz da daim birləşir. Amma sonra parçalanır”.

Politoloq Natiq Miri neytral şəxs kimi müxalifəti kənardan belə görür: “Müxalifət hazırda Azərbaycan siyasətinin tərkib hissəsi kimi mövcud deyil. Ən böyük problem bundadır. Əgər müxalifət daxilində bir sistem olsaydı, istənilən məsələyə, xüsusən dövləti təhdid edən hadisələr baş verən kimi bu sistem anıandaca reaksiya verərdi. Amma bu hal demokratik düşürgədə ümumiyyətlə hiss olunmur. Hətta aprel döyüşlərində xalq bir ürək olsa da, müxalifət bu birliyi nümayiş etdirə bilmədi. Ona görə ki, işlək bir sistemə malik deyilərlər. Müxalifətin yenidən təşkilatlanmağına böyük ehtiyac var. İdeoloji sahədə də boşluqlar var. Bütün siyasi partiyalar demokratik olmalıdır. Bu, daxilə özünü göstərməlidir. Bunlar olmadıqca, müxalifət sistemli şəkildə fəaliyyət göstərə bilməyəcək. Nəticədə getdikcə parçalanacaqlar. Bu da daxili və xarici güclərə imkan verir ki, bu siyasi partiyalardan istifadə etsinlər”.

□ Cavanshir ABBASLI

Ölkəmiz hazırda müharibə şəraitindədir. Aprel ayının əvvəllərində baş verən hadisələrdən sonra hər an səfərbərlik elan oluna biləcəyi də istisna deyil. Belə bir vəziyyətdə təbii ki, hərbi xidmət keçmək, hərbi qaydalarla tanış olmaq hər kəsin borcudur.

Ancaq ölkəmizə güclü hərbcilər, əsgərlər lazım olduğu kimi, alimlər, savadlı insanlar da lazımdır.

Əvvəllər magistratura və doktoranturada əyani təhsil alan oğlanlar heqiqi hərbi xidmətə çağırılıb, təhsilini başa vurduqdan sonra orduya gəldilər. Onlar da əsasən zabit kimi xidmət keçirdilər. Ancaq indi bu qanun ləğv edilib. Belə ki, Azərbaycanda elm və təhsil müəssisələrinin magistratura və doktoranturalarında əyani təhsil alanlara təhsilin fasiləsizliyini təmin etmək məqsədilə heqiqi hərbi xidmətdən möhlət hüququnun verilməsi məsələsi “Elm haqqında” qanun layihəsindən çıxarılıb. Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli “Trend”ə açıqlamasında bu məsələnin layihədən çıxarılmasının səbəbinin təmas xəttində gərginliklərin artması ilə bağlı olduğunu bildirib. O, belə bir zamanda magistr və doktorantlara möhlət hüququnun verilməsinin düzgün olmadığını deyib. İ.Həbibbəyli əlavə edib ki, Azərbaycanda müharibə şəraiti bitənə, sülh sazişi imzalanana qədər gənclər hərbi xidmətdən kənardan qala bilməzlər.

Bəs bu nə dərəcədə düzgün bir qərarıdır? Axı müharibəni yalnız döyüşlə deyil, eyni zamanda bilik və savadla da qazanmaq olar.

Deputat Zahid Oruc bunun çox doğru bir qərar olduğunu dedi: “Müharibə səngərdə təkə tanklar, toplanı aparılır. Həmin texnologiyaları hərəkətə gətirən beyinlərdi. İstənilən halda alimlər, elm adamları arasında da bir mübarizə mühiti mövcuddur. Ona görə də alimlərimizin yaşının həddən artıq çox olması, onları əvəz edə biləcək gənc alimlərimizin sayca məhdudluğu, o cümlədən elmdəki fasiləsizlik prinsipinin tələbi, həmçinin müasir texnoloji qurğuların hamısının nano-texnologiyalarla və elektron sistemlərlə təchiz olunması fonunda biz düşündükdə ki, bu möhlət hüquqları işin xeyrinə olardı. Onsuz da magistratura, doktorantura pilləsində olan insanların sayı 10 minlərlə deyil. İndi vətən müharibəsi anlayışı cəmiyyətdə bu şəkildə mövcud olarkən kimə o iddiada olmur ki, elm yolunda addımlayanlara möhlət verilməsini təklif etsin”.

Z.Oruc bu istiqamətdə iki təklifinin olduğunu dedi: “Birinci yol odur ki, sovet dövründəki kimi ali təhsilə qəbul olu-

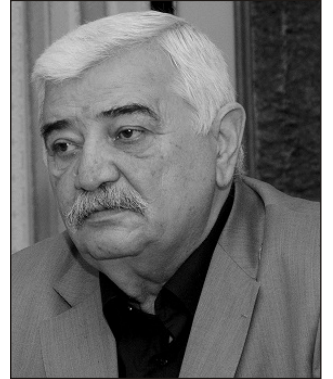
Yeni qalmaqallı qanun: magistrələr hərbi xidmətə getsin, getməsin?

Zahid Oruc: “Qanunvericilikdən o müddəanın çıxarılmasını normal sayıram”

Etibar Əliyev: “Hansısa ölkənin qanununun surətinin təsdiq olunması elminizə heç nə verməyəcək”

Firudin Cəlilov: “Bu, millətin gələcəyini baltalamaq deməkdir”

nandan sonra - hələ elmi işlərinə başlamamış bu insanlar hərbi xidmətə yola düşə bilərlər. Hərbi xidmətdə 1 illik dövrü başa vurur, bu kişilik məktəbini keçib geri qayıdıb təhsildə fasiləsiz qaydada davam edərlər. İkinci yol isə ondan ibarətdir ki, 4 il ali təhsil alan şəxs, sadəcə, məktəbli partasından hərbi xidmətə yola düşənlərdən özünün beyninə, zəkasına, idrakına görə fərqlənir. Belə olan təqdirdə onları ixtisas üzrə xidmətdə nəzərə almaq lazımdır. Yeni bu gün həkim, mühəndis, humanitar sahə üzrə onları orduya cəlb edəndə gələcəkdə təhsilini davam etdirmək istəməyəcəklər. Həm də nəyəsə sıfırdan başlamış olacaqlar. Ona görə də mən çox arzulayıram ki, biz bundan sonrakı dövrü hökumət strukturları, silahlı qüvvələr, parlament bir araya gələrək qoşun növlərindən asılı olaraq əsgərin təhsili nəzərə alınsın. Onlara ucdantutma digər şəxslərlə bərabərlik işarəsi qoyulması yanlışlıq olardı. Biz istəyirik ki, elm sahəsinə də hərbi sfera kimi təhlükəsizlik mənasında münasibət göstərilsin. Gerçəkdən də təhsil almış şəxslər ölkənin real hərbi gücünə çevrilmiş olar”.

Təhsil ekspertləri isə bu məsələ ilə bağlı birmənalı düşünmür.

“XXI Əsr” Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev bildirdi ki, möhlət hüququnun verilməsi əslində “Elm haqqında” qanunun əsas müddəalarından biri olmalıdır: “Azərbaycanda indiyə qədər “Elm haqqında” qanun qəbul olunmayıb. Hətta postsovet məkanına daxil olan ölkələrin əksəriyyətində bu var. “Elm haqqında” qanunun əsas maddələrindən biri ma-

gistratura və doktorantura pilləsində təhsil alanlara möhlət hüququnun verilməsi olmalıdır. Çünki ali təhsilin iki pilləsi magistratura və doktorantura sırf elmi tədqiqatla bağlıdır. Mövcud qaydalara görə hər bir ali məktəbin bakalavr pilləsinin məzunlarının 20%-ə qədəri magistraturaya qəbul oluna bilərlər. Əslində bu normal göstəricidir. Lakin ikipilləli imtahanlardan sonra çox vaxt plan yerləri boş qalır. Son zamanlar atılan səhv addımlardan biri də magistratura təhsilinin yalnız əyani formada həyata keçirilməsi ilə bağlı qəbul olunmuş qərar oldu. Bunun özü də xeyli sayda gəncin elmlə məşğul olmasının qarşısını aldı. Bir sözlə, oğlanların elmlə məşğul olmalarının qarşısında maneələr çoxdur. Elm bütün ölkələrin inkişafının əsas hərəkətverici qüvvəsidir və elmi tədqiqatlarla kəşf cinsindən olan şəxslərin meyl etməsi təbiidir. Hamıya məlumdur ki, qadınların müəyyən dövrdən sonra elmlə məşğul olmaları imkanları azalır. Gənclərə möhlət hüququnun verilməməsi onların elmi tədqiqatlarla davamlı məşğul olmalarına zərbə vurur. Elə fənlər var ki, həmin fənlərə yalnız oğlanlar üz tuturlar. Maneələr həmin fənlər üzrə elmi kadrların hazırlanmasına öz təsirini göstərir”.

Ekspert bildirdi ki, möhlət məsələsinə geniş ictimaiyyət öz münasibətini bildirməlidir: “Elmin vəziyyəti bizə bəllidir. Möhlət hüququnun götürülməsindən demək olar ki, 10 il vaxt keçir. Bu, açıq-aşkar gənclərin elmə marağını azaldıb. Bütün hallarda ali məktəblərdə istedadlı şəxslərin magistratura və doktoranturada təhsili vacibdir. Hər kəs bu imkandan

istifadə edə bilmir. Ordu sıralarına cəlb olunacaq gənclərimizin sayı kifayət qədərdir. Ali Hərbi Məktəb hərbi mütəxəssislər yetişdirir. Hər il orta məktəb məzunlarının təxminən 30 faizi ali məktəblərə daxil olur. Yerdə qalanların kiçik bir kəsimi peşə təhsili məktəblərinə daxil olsalar da ordu sıralarına çağırılırlar. Əhalinin böyük kəsimi üçün “Elm haqqında” qanun magistratura pilləsinə möhlət hüququnun verilməsi baxımından maraqlı görünürdü. Hansısa ölkənin qanununun surətinin təsdiq olunması elminizə heç nə verməyəcək. Bu qanunun yazılması zamanı orduda əsgər çatışmazlığından daha çox ölkədə elmin vəziyyəti nəzərə alınmalı idi”.

Sabiq təhsil naziri Firudin Cəlilov bu qərarın millətin gələcəyini baltalamaq olduğunu dedi: “Gəncləri təhsildən ayıraraq hərbi xidmətə aparmaq o deməkdir ki, o artıq elm dalınca getmək imkanını itirir. Qayıdandan sonra bəzən bərpa olunmaqda çox böyük problemlər olur. Mən dəfələrlə demişəm ki, gənclərin elm dalınca getməyinin qabağını kəsmək doğru deyil. Bunu qanundan çıxarmaqla böyük səhv edirlər. Millətin gələcəyi naminə bunu etməzdilər. Gənclərin elmə gedən yolunu artıq bir neçə yerdən bağlayıblar. Biri ali attestasiya komissiyasıdır. Məsələni elə qəlizləşdiriblər ki, gənclər gedib müdafiə edə bilmirlər. İkinci, elmi şuralarda elmi araşdırma etmək istəyən gənclərin qarşısını min bəhanə ilə kəsirlər. Bu da üçüncüdür ki, gənclərin möhlət hüququnu əllərindən alırlar. Bu da millətin gələcəyini baltalamaq deməkdir”.

□ Günel MANAFLI

Ölkə vətəndaşlarının borc bataqlığında boğulması sələmçilərin və lombardların meydanını genişləndirir. Dollar kreditlərinin verilməsinə qoyulan qadağa, həmçinin bankların manatla kredit yasağı vətəndaşları başqa yerlərdən borc almağa məcbur edir. Bu zaman da faizlə pul verənlər yada düşür və vətəndaşlar yüksək faizlə borc almaqdan başqa əlac görmürlər. Bu variant isə vətəndaşları bir müddət sonra daha ciddi problem qarşısında qoyur. Sələmçilərin qoyduğu faizləri ödəyə bilməyən vətəndaşların məsələsi kriminal müstəviyə qədər gedib çıxır. Ekspertlər qanundakı boşluqların daha diqqətlə izlənməsi və problemin tezliklə həll olunmasının vacibliyini vurğulayırlar. Əks halda, vətəndaşlar daha ciddi təhlükə ilə qarşı-qarşıya qalacaqlar.

Ekspert Rəşad Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, hazırda Azərbaycan iqtisadiyyatının, biznesinin və vətəndaşının ən böyük problemlərindən biri linkvidlik problemidir, maliyyə vəsaitlərinin çatışmazlığıdır: "Bu, həm də Mərkəzi Bankın, hökumətin devalvasiyalardan sonra həyata keçirdiyi manat kütləsinin azaldılması siyasəti ilə əlaqələndirir. Eyni zamanda paralel olaraq dövlət büdcəsinin xərcələmələrinin azalması dövrüyyəyə vəsait daxil olmasına azaldan amillərdən biri hesab olunur. Digər amil bankların kreditləməsi hesab olunur ki, indiyə qədər kapital çatışmazlığı mövcud olan Azərbaycan iqtisadiyyatında istehlak qabiliyyətinin yüksəldilməsində əsas faktor bank kreditləri, bank vəsaitləri idi. Bu vəsaitlər iqtisadi aktivliyi şərtləndirirdi. Eyni zamanda mövcud iqtisadiyyatda ciddi problemlər müşahidə olunur. Banklar kreditləməni demək olar ki, həyata keçirmir. Bu baxımdan da vətəndaşın məcburiyyət qarşısında qalıb məhz lombardlara, qara bazaradakı sələmçilərə müraciət etməli olur. Düşünürəm ki, hətta insanlar artıq banklardakı əmanətləri sələmə vermək haqqında düşünür. Bəziləri bu

Hökumət "təpəçilərə" meydan ağır

Ekspertlər bildirirlər ki, kreditlərin dayandırılması ölkə vətəndaşının daha bahalı borclanmasını şərtləndirir, sələmçilərin bazarı genişlənir

istiqamətdə addımlar atırlar. Yeni pulu banklarda əmanət olaraq saxlamaqdansa, risklərin yüksək olmasına baxmayaraq, daha çox gəlir verən qara bazarda artırmağa çalışırlar. Ötən ilin devalvasiyalarından sonra lombardlar ölkədə sürətlə çoxalmağa başladı. Çünki artıq banklar kreditləməyə müəyyən məhdudiyyətlər tətbiq edirdi. Ümumiyyətlə, kreditləmənin dayanması lombard bazarının, sələm bazarının sürətlə genişlənməsinə səbəb olacaq. Bu, özlüyündə ölkə vətəndaşının daha bahalı borclanmasını şərtləndirən əsas amildir. Bu, qısa müddət ərzində vətəndaşın borc yükünü artıracaq, növbəti dövrlərdə bu problemlərin həll edilməməsi daha böyük problemlərə yol açacaq".

Ekspert Əkrəm Həsənov isə musavat.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, bankların

kredit verməməsi sələmçilərin bazarını genişləndirir: "Banklar bu gün dollarla kredit verə bilmirlər, manatla kredit verə bilmirlər. Çünki banklar milli valyuta ilə kredit verməkdən qorxurlar. Buna görə də banklar indi ümumən çalışacaqlar ki, əhaliyə kredit verməsinlər. Amma kredit istənilən halda lazımdır. Bu zaman vətəndaşlar təbii ki, sələmçilərə üz tutacaqlar. Buna görə də yaxşı olardı ki, dövlət o pəncərəni də bağlayardı. Çünki o, daha təhlükəlidir. Sələmçilərin verdiyi faizlər də çox böyük olur, sələmçilər qanunsuz fəaliyyətlə məşğulduqlar. Amma təbii ki, bizdə qanunda o qədər boşluqlar var ki, o, sələmçilərə işləməyə imkan verir. İki il əvvəl alman ekspertlə borc müqaviləsində dair bir qanun layihəsi hazırlamışdıq. Həmin layihədə sələmçiliklə bağlı məhdudiyyət qoymuşuq. Sələmçilərin ödəmə qabiliyyəti

ləmçi ötən ildeki gəlirinin yarısı qədər borc verə bilərdi. Bu da sələmçilərə qoyulan məhdudiyyət idi. Sələmçilər əldə etdiyi gəlirdən vergi də vermirlər, gəlirlərini gizlədirlər. Biz həmin layihədə belə bir məhdudiyyət qoymuşduq ki, vətəndaşın ötən il ərzində 50 min manat gəliri varsa, gələn ildə 25 min borc verə bilər. Qanun layihəsi indiyə qədər qəbul edilməyib. Halbuki Prezident Administrasiyasına təqdim edilmişdi, administrasiya tərəfindən Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdi. O vaxtdan cavab yoxdur. Düşünürəm ki, sələmçilərin fəaliyyəti məhdudlaşdırılmalıdır".

Qeyd edək ki, bir ay əvvəl yaradılan antikollektor şirkəti sələmçilərin toruna düşən vətəndaşlara da hüquqi yardım göstərir. Ekspertlər bildirirlər ki, bu gün məhkəmələrdə aparılan cinayət işlərinin xeyli hissəsi

sələmçiliklə əlaqəlidir. Yeni birisi təcili ehtiyacı olduğu üçün həradansa, ya kimdənsə sələmə pul götürür, sonra da o pulu qaytara bilmədiyi, yaxud da ödəmədə gecikmədiyi, ya faizini çatdırma bilmədiyi üçün arada qarşdurma meydana gəlir və iş məhkəməyə gedib çıxır.

Ekspertlərin fikrincə, ölkədə sərbəst pul siyasətinə üstünlük verilir. Belə olmasaydı, iqtisadiyyata ayrılan kreditlərin, dövrüyyədə olan pulun həcmi azalmazdı, manatı möhkəmləndirməyə səy göstərilməzdi və banklara ayrılan kreditlərdə ciddi artım olardı. Görünən odur ki, Mərkəzi Bank indiki şəraitdə sərbəst pul siyasətinin qalması maraqlıdır. Sərbəst pul tədbirləri manatın məzənnəsi-

sonra isə uçot dərəcəsi bir qədər artırılaraq 7 faiz səviyyəsinə yüksəldilib. Uçot dərəcəsi yüksəldikdə bankların Mərkəzi Bankdan aldığı kredit bahalaşır. Bu halda banklar ya kredit almır, ya da aldıqda məcbur qalır daha yüksək faizlə kredit verir. Hər iki halda müştərilərə verilən kreditlər bahalaşdığından kredit götürmək istəyənlərin sayı və alınan kreditlərin həcmi azalır. 2016-cı il aprelin 1-nə olan məlumata əsasən, yenidən maliyyələşmənin həcmi 6,293 milyard manatdır. 2015-ci ildə Mərkəzi Bankın ayırdığı vəsaitin həcmi sürətlə artsa da, 2016-cı ildə artım sürətində sərbəst pul siyasətinin qalması maraqlıdır. Sərbəst pul tədbirləri manatın məzənnəsi-

artım var ki, bu da ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 8 dəfə azdır.

Kredit təşkilatları tərəfindən verilən kredit qoyuluşunda da azalma baş verir. 2015-ci ilin dekabrında 21,73 milyard manat kredit verildiyi halda, bu il aprelin 1-də verilən kreditlərin cəmi 19,687 milyard manat olub. Rüb ərzində kreditlərin həcmi 9,4 faiz azalıb. Dövrüyyədə olan pulun, xüsusilə manatla olan pulun həcmi azalması da müşahidə olunur. Bu da sərbəst pul siyasətinin əlamətlərindən biridir. Birinci devalvasiyaya qədər manatla pul kütləsinin həcmi 16,32 milyard olduğu halda, 2016-cı ilin aprelin 1-də 8,943 milyard manata enib. Təhlillər göstərir ki, sərbəst pul siyasətində dəyişikliyə yalnız inflyasiya səviyyəsində sabitlik yaranırdıqdan və manatın ucuzlaşması riski aradan qalxdıqdan sonra gedilə bilər.

□ Rəy RƏFİYEVA

Qaz ixrac edən Azərbaycan "Qazprom" dan niyə qaz alır?

İlham Şaban: "Bu qaz sonradan barter edilir"

Azərbaycan Rusiyadan qaz alınması üçün sifariş verib. Belə ki, Rusiyanın "Qazprom" şirkəti ilə Azərbaycanın SOCAR şirkəti arasında baş tutan danışıqlarda qonşu ölkədən 3-5 milyard kubmetr qazın alınması müzakirə olunur. Bəs görəsən, beynəlxalq səviyyəli iri qaz layihələri həyata keçirən, Avropaya qaz nəqlini planlaşdıran, Gürcüstana və Türkiyəyə qaz satan Azərbaycan özü niyə Rusiyadan qaz alır? Azərbaycanın qaz ehtiyatları ölkənin tələbatını ödəmirmi? Yoxsa burada siyasi məqsədlər güdülür? İki gün öncə SOCAR prezidenti Rövneq Abdullayev verdiyi bu açıqlama cəmiyyətdə bu tip suallar doğurub. R.Abdullayev bildirib ki, SOCAR təbii qazın alınması məqsədilə Rusiyanın "Qazprom" şirkətinə müraciət edib və 3-5 milyard kubmetr həcmində qaz almaq niyyətindədir: "İlkin olaraq, 3-5 milyard kubmetr həcmində qaz ala bilərik. Təklifimizi vermişik, qarşı tərəfdən cavab gözləyirik. Bizə əsasən texniki qaz lazımdır ki, bu da yataqlara vurulur. Əlavə həcmdə qaz bizə imkan verir ki, qaz anbarlarımızın imkanlarını genişləndirək. Bizim qaz anbarımızın tutumu 5 milyard kubmetrdən çoxdur, lakin hələlik ora 3,5 milyard kubmetr qaz vurmuşuq. İstərdik ki, milyard yarım əlavə qaz vuraq və anbarların tutumunu test edək".

SOCAR prezidentinin açıqlamasını dəyərləndirən və məsələnin mahiyyətinə aydınlıq

gətirən Neft Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban bu açıqlamanın əslinə yenilik ol-

madığını və qazın sifariş texniki məqsədlə alındığını bildirdi: "Əslində Rövneq Abdullayevin bu açıqlaması bir yenilik deyil. Sadəcə, jurnalistlər bu haqda təkrar-təkrar sual veriblər, o da cavablandırılıb. Bununla bağlı ilk dəfə sentyabr ayında, daha

sonra noyabrda açıqlama olmuşdu. Eləcə də Rövneq Abdullayev ötən il dekabrın sonunda Rusiyaya səfər etmişdi və o zaman da bu məlumat saytlarda yer almışdı. Burada heç bir yenilik yoxdur. Sadəcə, əvvəlki fikirlərin yenidən təkrar edir. Təbii olaraq sual yaranır ki, burada məqsəd nədir? ARDNŞ bir layihə həyata keçirirdi. "Qaradağ" və "Qalmaz" yeraltı anbarları qazıldı. Bu quyular hazırlanandan sonra orada kompressor stansiyaları tikildi, onların tutumu genişləndirildi. Əvvəlcə 2 milyarddan 3,5 milyarda, daha sonra 5 milyarda qaldırıldı. İndi isə həmin anbarların 5.5 milyard kubmetr aktiv tutumu var. Ancaq Azərbaycanda o qədər qaz yoxdur. Biz maksimum 3,5 milyard kubmetr

qaz ehtiyatı yığa bilirik. Yeni yaz-yay mövsümü ərzində qış üçün sadəcə 3,5 milyard kubmetr qaz tədarük görə bilirik".

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycan tərəfinin məqsədi Rusiyadan əlavə qaz alaraq, o anbarların tutumunu yoxlamaqdır ki, həqiqətən bu quyularda 5,5 milyard kubmetr qaz saxlamaq mümkündür: "İranla da bu istiqamətdə danışıqlar aparılır. Ancaq İranla bağlı problem ondan ibarətdir ki, iki ölkə arasında əlavə qaz infrastrukturuna ehtiyac var. Çünki mövcud qaz kəməri ilə bir istiqamətdə qaz vurulduğu

üçün həcmi artırmaq lazımdır, çünki o istiqamətdə ancaq bir milyard qaz vurmaq mümkündür. Rusiya ilə infrastrukturda heç bir problem yoxdur. O ölkədən Azərbaycan 5 milyard kubmetr qaz ala bilər".

İ.Şaban texniki məqsədlə alınan qazın sonradan barter ediləcəyini də diqqətə çatdırdı: "Bu o demək deyil ki, biz Rusiyadan 5 milyard kubmetr qaz alacağıq. Söhbətin məzisi də bundan ibarətdir. Bu qaz alınır və sonradan barter edilir. Yeni yaz vaxtı biz onlardan alıb, qış vaxtı geri qaytara bilirik".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Cümə söhbətləri

Nurani günləri yaşamaqdayıq. Mübarək Şaban ayı artıq daxil olub. Bu mübarək ayın ilk günləri mübarək mövludlarla başlanır. Əslində hər mənada bizlərin ruhlarımızın təzələnməsi, hallarımızın müsbətə doğru dəyişməsi üçün gözəl bir fürsətdir bu dönəm.

Hər kəs hazırlıqlardadır...

Əziz Rəcəb ayını geridə qoyduq. Bir ay əziz "rəcəbiyyun" - "Rəcəb ayının əhli", o kəslər ki, Allaha xatir Rəcəb ayına ehtiram qoyub, burada olan fürsətlərdən yararlanaraq, oruc tumuşlar, aya xas olan ayinləri icra etmişlər - ümid dolu ruhiyyə ilə yaşadılar, ümidli oldular. Ümidli oldular - çünki bilirdilər ki, elə bir ayın içərisindədir ki, o ayın potensialında böyük nemətlər var və fərqi idilər ki, azın müqabilində çox əta edən bir Rəbbin hüsurundadırlar. O Rəbbin ki, istəyəndə, istəməyəndə, taniyana da, tanımayanda da nemətlər əta edir. Mübarək Rəcəb ayı daxil olanda anlayırdı ki, İlahi ziyafətə iki ay qalıb. Amma artıq bir ayımız geridə qaldı. Belə demək olarsa, bir ayını keçdik - itirdikmi, qazandıqmi - bunu Uca Allah bilir.

Nurani Şaban ayının daxil olması ilə bunun fərqi oluruq ki, bir aydan sonra çox önəmli bir ziyafətə dəvət olunmuşuq. Çox önəmli, böyük bir ziyafətdir. Biz bu həyatımızda hər bir məsələyə hazırlaşırıq. Dünya işlərimizdə hər mövzumuza hazırlaşırıq. Qışda yaya hazırlaşırıq, yayda qışa hazırlaşırıq, təhsilə hazırlaşırıq, abituriyentlər imtahana hazırlaşır, işləyənlər yay mövsümündə planlaşdırdıqları istirahətə hazırlaşır və s. İnsanlar davamlı olaraq hazırlıqdadırlar. Yeni ailə quranlar övlad həsrətində olur, valideyn olmağa hazırlaşır, kiçik uşaqlar böyüməyə hazırlaşır. Bu dünyada hər kəs müxtəlif hazırlıqlardadır.

Bizim də böyük bir xoşbəxtliyimiz var. İman gətirmiş insanları Rəbbimiz Öz nurani, şirin ziyafətinə - mübarək Ramazan ayına dəvət edəcək. Şaban ayının içərisində bizim fürsətimiz var ki, o gözəl İlahi ziyafətə hazırlaşaq. O İlahi ziyafətə hazırlıq üçün nələr lazımdır?

İlahi ziyafət qonaqlarının hazırlıq məkanı

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyətçi-filosof, İcraşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

dir. Bəli, onların şəxsiyyətinə, həyatına baxanda düşünən adam xəcalet çəkir öz durumuna, öz tutumuna görə. İnsan anlayır ki, əgər bu dünya başqa istifadə üçün gerekli olsaydı, onlar bu cür istifadə edərdilər. Çünki onlar taniyan, biləndirlər.

Bizlər bugünlərdə Həzrət İmam Hüseyin (ə), Həzrət İmam Səccadin (ə), Həzrət Əbelfəzlin (ə) mövlud günlərini qeyd edirik. Bu kəslər - mərəfət sahibləridir. Onlar haradan gəldiklərini, harada olduqlarını, haraya gedəcəklərini bilirlər və buna uyğun da öz həyatlarını tənzimləyirlər, buna uyğun da buradakı vəziyyətlərini tənzimləyirlər, bu dünyadakı həyatlarına baxışları buna uyğun olaraq müəyyənləşir. Bilirlər ki, bura - müvəqqəti, amma dəyərli bir yerdir. Bu müvəqqəti yerdə özlərini toparlasalar, özlərini lazımi həddə çatdırsalar - əbədi aqibətdə xeyir aparacaqlar. Ona görədir ki, göy əhli onlara xüsusi diqqətlə baxır. Əziz İslam Peyğəmbəri (s) buyurur: **"Kim yer üzünün göy əhli yanında ən sevimli şəxsinə baxmaq istəyirsə, Hüseyinə (ə) baxsın"**. Həzrət İmam Hüseyin (ə) göy əhlinin nəzər saldığı, baxdığı bir şəxsdir. Çünki, bütün həyatı başdan-ayağa Allaha bəndəlikdə keçmişdir. Çünki, bütün həyatı Allahın razılığını əldə etmək üçün idi.

Əziz Rəsulallahın (s) və Həzrət İmam Hüseyin (ə) amalları enidir

Həzrət Rəsulallah (s) buyurur: **"Hüseyin məndədir və mən də Hüseyindənəm"**. Yeni

bu, bir fiziki bağlantı deyil. Burada ruhi, etiqaadi, mövcudiyet bağlantısından söhbət gedir. Yeni, məsələ bir nəvənin babaya bağlı olmasından ibarət deyil. Peyğəmbərimiz (s) "Mən də Hüseyindənəm" deməklə, İmam Hüseyin (ə) yaşadığı və şəhid olduğu amalların, onun özünün mövcud olduğu, çatdığı amallar olmasını bəyan edir. Onlar - eyni nurdurlar. Eyni dəyərlər üçün, eyni yol üçün və Allahın razılığını əldə etmək üçün mövcuddurlar.

Təberrük üçün İmam Hüseyindən (ə) gələn bir cümləyə diqqət edək. Həzrət İmam Hüseyin (ə) buyurur: **"İzzətlə ölmək, zillətlə yaşamaqdan daha üstündür"**. Bir bu cümlə bəsdir

edən bir məsələdir.

Əgər insan Həzrət İmam Hüseyin (ə) bu buyuruşundan dərs çıxarsa, bütün həyatında dəyişiklik olar. İnsan həтта ən ağır imtahanlara qədər getməli, amma izzətini əldən verməməlidir.

Bir zəhmətkeşin bu ruhiyyəsi olsa, zəhmətkeş alın tərifi ilə ruzisini qazanan zaman iş əxlaqına riayət edər, məsuliyyətini dərk edər, aldığı məvacibin haqqını artıqlaması ilə yerinə yetirmiş olar. Bir sözlə, izzətli insan günah etməyi, Rəbbin verdiyi bu qədər nemətlər müqabilində nəşükürlük etməyi özünə ar bilər. İnsan dəyişər, toplum dəyişər.

Əgər kişilər və xanımlar iz-

çünki, mənim hesabladığım bazar günləri bitib.

İbrətamiz bir haldır. Bu şəxs dünya işi üçün bunu tənzimləyib. O, anladığı qədər dünyadan bəhrələnmək üçün bunu edib. İman əhli gerek hər gününə belə bir fürsət kimi baxsın.

Şaban ayının günlərinə gerek belə fürsətlər kimi baxaq. Artıq Şaban ayının bir neçə gününü geridə qoymuşuq. İnsan hər gününün yekununa nəzər salsın, görəcək ki, mühüm bir fürsəti də əldən vermiş oldu. Bir abituriyent imtahana hazırlaşarkən, imtahana az qalmış daha da çox çalışmalıdır. Biz də mübarək İlahi ziyafət ayına daha da yaxınlaşdıqca, daha

çox çalışmalıyıq.

Qaranlıqda olub, nə götürəcəyini düşünməyən insan kimi olmayacaq

Həzrət İmam Hüseyin (ə) mövludunda özümüzdə edə biləcəyimiz ən böyük hədiyyə budur ki, biz Allah qonaqlığına, İlahi ziyafətə hazırlaşaq. Bizim bu mövludlarda özümüzdə, yaxınlarımızda, ailələrimizdə, dostlarımızda ən böyük hədiyyəmiz bu olar ki, özümüzdə islah edək. Bu qalan günlərimizi sayaq. Bir də ayılacağı ki, Şaban ayının son günləridir, mübarək Ramazan ayının öz rəhməti ilə üzərimizə gəlməsindən danışacağıq. Gerek indidən hazırlaşaq, özümüzdə, durumumuzu qaydaya, nəzmə salaq. Qərar verək ki, düzələcəyik, Allah qonaqlığına uyğun libasda daxil olacağıq, çalışacağıq ki, təqva libasına bürünək. Qərar verək ki, bu il izzətli halı əldə etməyə səy edəcəyik.

Bu, ona oxşayır ki, insanlar qaranlıqdadırlar, amma fərqi deyillər. Sən demə, bəzi insanlar bilməyiblər ki, qaranlıq olan yerdə çox dəyərli bir şeylər var, əllərini atıb götürsəydilər, ən bahalı daş-qaş var imiş. Kimsə təsadüfən əlini atıb, götürüb nəse var, götürüb qoyub cibinə. İndi çıxıblar işığa, kimsə əlini atıb nəse götürübsə, görür ki, qiymətli bir şeylər əldə edib. Bu dünya da bu cürdür. Biz bu qaranlığın içərisində elə edə bilərəm ki, bu dünyanın içərisində ən qiymətli məsələlərdən götürək. Şaban ayının içərisində ən dəyərli, qiymətli məsələlər mövcuddur. Zəmanə Sahibinin (ə.f) mübarək mövludu mövcuddur. İntizar ruhiyyəsində olan biz insanlar üçün bu, fəvqəladə bir gündür. Biz bu fürsətlərə gerek düzgün nəzər salaq.

Allahım, bu mövludların bərkətinə, bu Şaban ayının bərkətinə, ruhiyyələrimizdə dəyişikliyin hasil olmasını nəsb et!

Allahım, mübarək İlahi ziyafət ayına, bu ziyafətin ədəbinə layiq şəkildə daxil olmağı nəsb et!

Allahım, aqibətlərimizi xeyirli et! Amin!

zətli olsalar, utanarlar, xəcalet çəkərlər ki, ailədə dedi-qodu olsun, ailənin gündəmi maddi məsələlərə görə dəyişsin, dünya məsələlərinə görə həyatları tənzimlənsin. İzzətli bir ailənin ruhiyyəsi evə bir nuraniyyət gətirər. Belə ailədə uşaqların təlim-tərbiyəsinə xüsusi diqqət edilir, mənəviyyatları xüsusi fikirləşilər. İzzət ruhiyyəsi olan bir toplumun torpaqlarına kimsə əl uzada bilməz. İzzət ruhiyyəsidir ki, toplumun içərisində nə qədər ki, mövcuddur, qorunub saxlanılır, o toplum başıuca yaşayır və itirdikləri olsa belə, əmindir ki, bunu bir gün qaytaracaq. Biz əminik ki, Qarabağ bu ruhiyyə ilə qaytarılacaq.

Şaban ayı İlahi ziyafətə ən gözəl şəkildə hazırlaşmaq imkanı yaradır

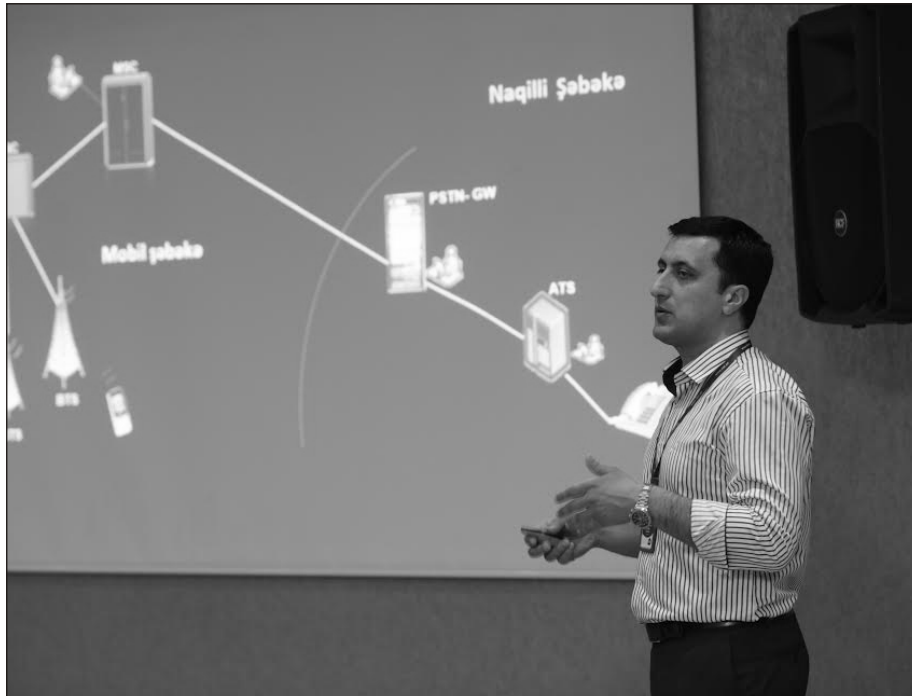
Mübarək Şaban ayına fürsətlər, imkanlar kimi baxaq. Bu ayın hər gününə dəyər verək. Bu baxımdan ibrətli bir hala diqqət edək. Bir nəfər orta yaş keçmiş insan həyatından narazı halda deyir, mən birdən ayıldım ki, mənim zamanımı, vaxtımı, imkan və fürsətlərimi özüm idarə etməyər, özüm yönəltməyər, özü necə gəldi gedir. Deyir, diqqət etdim, mənim ilde neçə bazar gününüm var, o bazar günlərini hesabladım. Neçə min dəne çıxdı, onların hesabını nəzərə alaraq hər biri üçün bir simvolik bir daş ayırdım, yığdım bir qabın içinə. Hər bazar günündə onlardan birini çıxartdım. Deyir, bir müddətdir ki, o qabın içində yığıqlarım bitib, hər bazar günü gələndə mən təzə hədiyyə kimi baxıram,

"Nar" jurnalistlər üçün təlim təşkil edib

Mətbuat nümayəndələrinə şəbəkə strukturu və mobil rabitənin təşkili barədə geniş məlumat verilib

Mayın 12-də "Nar" media nümayəndələri üçün "Mobil rabitənin əsasları" mövzusunda təlim keçirib. Təlimdə jurnalistlər, bloggerlər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edib. Təlim iştirakçılarında "Nar"ın İctimaiyyətə Əlaqələr və Korporativ Ünsiyyət Vasitələri Şöbəsinin rəhbəri Əziz Axundov, Şəbəkə Əməliyyatları üzrə ekspertləri Hüseyn Ziyadov, Əziz Süleymanov mobil şəbəkənin fəaliyyəti, mobil xidmətləri, mobil internetin əsasları, 2G, 3G və 4G rabitə texnologiyaları haqqında məlumat veriblər.

"Nar" rəsmisi Hüseyn Ziyadov qeyd edib ki, son iki il ərzində "Nar" şəbəkəsinin sayı 2 dəfə artıb: "Mobil rabitə dünyada ən sürətli inkişaf edən rabitədir. Azərbaycanda da mobil istifadəçilərin sayı digər rabitə istifadəçilərindən 2 dəfə artıqdır. Əgər sovet dövründə, 70-80-ci illərdə mis xətlərdən istifadə olunurdusa, indi optik xətlərdən istifadə edilir. Bu da rabitəni daha da sürətli edir. Artıq mobil

rabitədən dincələndə də istifadə etmək olur, bunun üçün xüsusi xəttə ehtiyac yoxdur. Dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da mobil rabitə istifadəçiləri bir deyil, bir neçə operator-dən istifadə edir. "Nar" şəbəkəsi son iki il ərzində 2 dəfədən çox artıb və 5600-dən artıq baza stansi-

yadan ibarət dayanıqlı şəbəkə abunəçilərə yüksək keyfiyyətli xidmət göstərir".

"Nar" rəsmisi Əziz Süleymanov isə qeyd edib ki, "AZAL"ın 9 təyyarəsində "Nar"ın "Təyyarədə mobil rabitə xidməti" təşkil olunub:

"Bu xidmət artıq iki ildən çoxdur ki, fəaliyyət göstərir. Təyyarə havaya qalxanda 4000 metr sonra xidmət işə düşür. Mobil rabitə istifadəçiləri mesaj və ya zənglərdən "yerdəymiş" kimi istifadə edə bilərlər. Bunun üçün hər təyyarədə baza sistemimiz var".

"Nar"ın yerli mütəxəssislərindən ibarət peşəkar texniki heyət tərəfindən keçirilən təlimdə media nümayəndələrinə yüksək keyfiyyətli "Nar" şəbəkəsi haqqında məlumat verməklə yanaşı, baza stansiyaları ilə də əya-

ni surətdə tanış olmaq fürsəti təqdim olunub.

Texniki şöbənin əməkdaşları müxtəlif şəbəkə sınaqları keçirərək, texniki avadanlıqların yüksək fəaliyyətini nümayiş ediblər. Yeni 4G avadanlıqlarının iş prinsipi təlim iştirakçılarının marağına səbəb olub. Təlim iştirakçılarında mobil texnologiyasının gələcək inkişaf perspektivləri haqqında ətraflı məlumat verməklə yanaşı, "Nar" şəbəkəsinin qurulması və yenilənməsi zamanı ən son texnologiyadan istifadə edilməsi haqqında məlumat təqdim olunub.

Sonda təlim iştirakçıları, o cümlədən "Yeni Müsavat"ın əməkdaşına "Mobil rabitənin əsasları" təlimində uğurla iştirak etdikləri üçün sertifikatlar verilib.

□ **Xalidə GƏRAY**

Kişilər!!! Axırmıçı şansı!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Yenilik! Rusiyada təhsil almış və Moskvada müdafiə etmiş

tibb elmləri namizədi, təcrübəli həkim
Darya Ivanovna

varikoz və postvarikoz trofik yaraları, habelə diabetik yaraları özəl metodika ilə, cərrahi müdaxiləsiz müalicə edir.

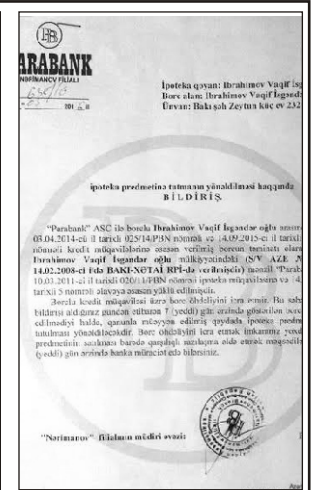
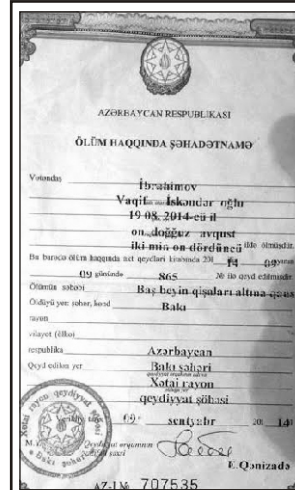
Tel (051) 634-40-01.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

"Parabank" rəhmətə getmiş şəxsə krediti necə verib?

Vəkil "vəfat etmiş şəxsə bankda müqaviləni necə bağlayırlar" sualına aydınlıq gətirmək istəyib, amma...

"Parabank"ın Nərimanov rayon filialında Bakı sakini, 19 avqust 2014-cü ildə vəfat etmiş Vaqif İskəndər oğlu İbrahimovun adına 14 sentyabr 2015-ci il tarixli 035/15/PBN nömrəli kredit müqaviləsi imzalanıb.

Mərhumun həyat yoldaşı Xeyalə İbrahimova məsələni aydınlaşdırmaq üçün banka üz tutub. Bankdan ona 1 il 1 ay əvvəl rəhmətə getmiş həyat yoldaşına kreditin hansı şəklə verilməsi haqda izahat verməyiblər. X.İbrahimova vəkil Əziz Qənbərova müqavilə bağlayaraq məsələyə aydınlıq gətirməyə çalışıb. Vəkil deyir ki, mərhum "Parabank"ın Nərimanov filialının intizamlı müştəri olub. Bankdan müxtəlif vaxtlarda kredit götürüb və vaxtında ödənişlər edib.

"Vaqif İbrahimov rəhmətə getdikdən sonra bankdan onun adına 11 mart 2016-cı il tarixli, 635/16 sayılı bildiriş məktubu göndərilib. Mərhumun həyat yoldaşı məktubu oxuyanda gözələrinə inanmayıb. Bankdan göndərilən məktubda yazılır ki, Vaqif İbrahimovla 14 sentyabr 2015-ci il tarixli, 035/15/PBN nömrəli kredit müqaviləsi bağlanıb?" - deyir vəkil təəccübünü gizlətmir.

O, bankda "rəhmətliklərlə" müqaviləni necə bağlayırlar sualına aydınlıq gətirmək üçün Nərimanov filialına yollanıb. Lakin vəkilə də filialdan gözlənilməyən kimi ağılabatan bir izahat verilməyib. Ə.Qənbərov sənədləri toplayaraq hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməyə hazırlaşır. Deyir ki, bank məsələyə aydınlıq gətirməlidir.

"Göndərdikləri məktubda yazırlar ki, guya mərhum həmin müqavilə üzrə borc öhdəliyini icra etmir və bu səbəbdən tutulma onun yüklü əmlakına yönəldiləcək. Mərhumun həyat yoldaşı isə deyir ki, yaşadığı mənzilin yüklü olması ona həmin məktubdan sonra məlum olub. Mərhumun həyat yoldaşı ilə 1997-ci ildən rəsmi nikahda olmasına və həmin evdə qeydiyyatda olmasına baxmayaraq evin yüklü olması barədə onun razılığı olmayıb" deyir, vəkil Əziz Qənbərov bildirib.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV**

Elan

Məmmədova Əminə Novruz qızına Gəncə şəhər Alüminium Zavodundan verilmiş əmək kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 103 (6424) 13 may 2016

Kimin işçisi ölsə, 500 min dollar ödəməlidir

Yaponiyada məhkəmə normadan kənar iş prosesinə, iş yükünə görə intihar edən işçinin ailəsinə 500 min dollar kompensasiya ödənilməsi barədə qərar çıxarıb. Məhkəmə zamanı məlum olub ki, intihar edən kişi aylıq 200 saat iş saatına dözə bilməyib. Ona ay ərzində cəmi bir dəfə istirahət günü verilib. Yapon bu rejimdə 2007-ci ildən etibarən çalışıb. Bundan başqa, o, müntəzəm olaraq rəhbərlik tərəfindən təzyiq və təhqirə məruz qalmış. Məhkəmə kişinin intiharında ruhi pozğunluq və intihara sövq etmə faktını qabardıb.

Mərhumun ailəsi rəhbərlikdən məhkəməyə şikayət edib. Ailəyə kompensasiyanı "Sun Challenge" restoran şəbəkəsi ödəyəcək. Xatırladaq ki, bu, Yaponiyada geniş yayılmış haldır və işçilərin istismarı adı sayılır.

Sürət həddini aşdı, 95 min avro cəza ödədi

Finlandiyalı milyarder Anders Viklöf maşını ilə sürət həddini aşdığı üçün 830 min kron (95 min avro) cərimə ödəyib. Andres Viklöfün Botni Körfezində yerləşən Aland adasında, sürət həddi 50 kilometr olan yerdə 77 kilometr sürətlə getdiyi təsdiqlənib. Alanda cəza onun ötən il ödədiyi vergiyə müqayisədə kəsilib. Son 10 ildə 3 dəfə radara düşən və ümumilikdə 1.5 milyon kron cəza ödəyən iş adamı isə bunun ədalətli olmadığını deyib.

Çox yatmaq sağlamlığa ziyandır

İstirahət günləri normadan artıq yatmaq, bəlkə də insanların ən zəif yerlərindən biridir. Alimlər artıq yuxunun piylənməyə səbəb olduğunu bildirirlər. Hər hansı şəxs nə qədər çox yatarsa, bir o qədər də piylənmə ilə əlaqədar xəstəliklər qazanır.

Mütəxəssislərin rəyinə görə, iş və istirahət günlərindəki yuxu müddətinin fərqi bədən üçün təhlükə təşkil edir. Onlar bunu 800-dən çox könüllü insan üzərində araşdıraraq sübut ediblər. Əvvəlcə könüllülərin çəkisi, boyu ölçülüb, onlardan qan nümunələri götürülüb. Sonra könüllülər arasında neçə saat yatmaları haqqında sorğu aparılıb və maraqlı nəticələr alınıb.

Məlum olub ki, adi iş günü ilə müqayisədə istirahət günü iki sa-

at artıq yatanların çəkiliəri artır və onlarda diabet xəstəliyinə meyillik yaranır. Mütəxəssislər vəziyyətdən çıxış yolu üçün fəal həyat sürməyi, səhər tezdən idman zalına getməyi məsləhət bilirlər.

Ofisiant dikdaban geyindi- ayağı qanadı, dırnağını itirdi

Kanadalı ofisiant xanımla bağlı facebook sosial şəbəkəsində müdafiə kampaniyası başlandı. Kampaniyaya səbəb ofisiantı çalışdığı iş yerində dikdaban ayaqqabı geyinməyə məcbur etmələri və bunun sonucunda onun ayağının qanaması olub. "The Daily Mail"-in xəbərinə görə, xanımın durumu ilə bağlı təəssüflərini bildirenlər onun çalışdığı restoranı boykot etməyə çağırıblar. "Joey" restoranları şəbəkəsində çalışan xanımın fotolarını isə Nikola Qavins yayımlayıb. Bu, 11 min paylaşım və 412 şərhə səbəb olub. Ofisiant xanımın adı hələ tam açıqlanmayıb. Amma Nikola bildirib ki, ayağının qanamasına baxmayaraq, restoranı növbəti gün də ofisiantı dikdabanla gəzməyə məcbur ediblər. Ona daha rahat ayaqqabıda gəzməyə icazə verməyiblər. Qeyd olunur ki, müəssisənin siyasətinə uyğun olaraq, əməkdaşlar dikdaban ayaqqabı geyinməyə məcburdurlar. Amma fotosu yayılan ofisiantın ayağı qanayıb və dırnağını itirib. Bununla belə, restoranın meneceri ondan dress koda riayət etməsini tələb edib.

Dünyanın ən çirkin iti qəhrəman oldu

2012-ci ildə dünyanın ən çirkin iti seçilən Maqli ləqəbli it ev heyvanlarının milli şousu çərçivəsində qəhrəmanlıq uğrunda medal alıb. "The Washington Post"-un xəbərinə görə, itin dünyaya gəlməsindən sonra sahibi ondan imtina edib. Onda Maqlini Britaniyanın "Therapy Dogs Nationwide" adlı təşkilatında "iş"ə götürüblər. Burada o, it-terapevt funksiyasını yerinə yetirib. Burada it çətin həyatı situasiyalara düşən uşaqlara, eyni zamanda yaşlı əlillərə yardım edib. 12 yaşında Maqli təqaüdə çıxıb. İtin yeni sahibi və xeyriyyə təşkilatının üzvü Bev Nikolson deyib ki, itin ona yad olan insanlarla necə ünsiyyətə girməsi ilə fəxr edir. 2012-ci ilin iyununda Maqli Kaliforniyada itlər arasında keçirilən bir müsabiqədə mükafat alıb. Onunla birgə qələbə uğrunda 28 it mübarizə aparıb.

QOÇ - Başqalarının adınızdan istifadə etməsinə imkan verməyin. Çalışın ki, öz işinizə özünüz qərar verəsiniz. Səhhətinizə fikir verməyi tövsiyə edən ulduzlar varlanacağınızı da bildirir. Amma səfərə çıxmayın.

BUĞA - Gücünüzü potensialınızın inkişafına yönəldin. Hər bir məsələdə mövqeyinizi açıq göstərməyə çalışın. Hələdici məqamlarda tərəddüd etmək və ya qapalı olmaq ziyanlıdır.

ƏKİZLƏR - Öz düşüncənizin mütləq doğru olduğunu zənn etməyin. Sizin kimi insanlar üçün kənar məsləhətlər əksər hallarda effekt verir. Bunu anlayın ki, niçat tapasınız. Bu gün qazanmaq ehtimalınız yüksəkdir.

XƏRÇƏNG - Məsləhət görərdik ki, zehni işlərinizi azaldıb daha çox dincələsiniz. Fəaliyyətə isə ümumiyyətlə ara verin. Günün ikinci yarısını ailə-sevgi münasibətlərinə həsr edin.

ŞİR - Adətən ilin bu ərafəsində Ay sizin bürcdə olanda mütləq səhhətlə bağlı problemlə üzləşirsiniz. Bunu nəzərə alıb qeyri-ənənəvi işlərdən uzaq olun. Yalnız səfərə çıxmaq uğurludur.

QIZ - Bütüncükdə artım etmək üçün imkan qazana bilərsiniz. Bu səbəbdən də əlacığınız əmanətləri əldə etmək üçün ciddi addımlar atmalısınız. Bu gün "çağırılmamış qonaq" rolunda çıxış etməyin.

TƏRƏZİ - Yaxşı bir gün yaşayacaqsınız. İlahi qaydaları pozmadığınız təqdirdə bütün proseslərdən qazancla çıxacaqsınız. Bir qədər fəlsəfə və psixologiyaya vaqif olun ki, rəğbət qazanasınız.

ƏQRƏB - Maraqlı görüşləriniz gözənilir. Ola bilsin ki, həsrətində olduğunuz şəxslərlə rastlaşasınız. Saat 14-17 arası yeni işlərlə bağlı səmərəli sövdələşmələriniz də mümkündür.

OXATAN - Əgər səhhətiniz qaydasındadırsa, başqa məsələlərdə nigarancılıq çəkməyəcəksiniz. Nahar ərafəsində aldığınız dəvətlərdən imtina etməyə çalışın. Qiymətli əşyalarınızı bərk-bərk qoruyun.

OĞLAQ - Maddi rifahınız normal olsa da, münasibətlər zəminində müəyyən sıxıntılarla üzləşə bilərsiniz. Bu isə son vaxtlar güzəştə getməməyinizdən doğur. Nahardan sonra mənəvi istirahətə yer verin.

SUTÖKƏN - Göy qübbəsi süslük içində olduğunuzu göstərir. Amma ümitsizləşməməli, həyata daha nikbin nəzərlərlə baxmalısınız. Kollektiv şəkildə mənəvi istirahət etmək istəyirsinizsə, tələsin.

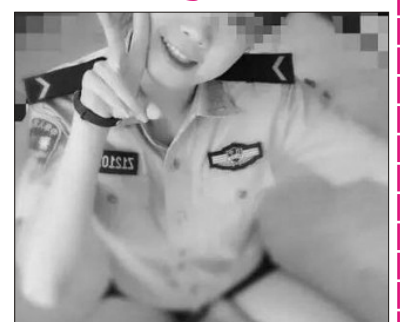

BALIQLAR - Gələcək perspektivlərlə bağlı apardığınız bütün sövdələşmələriniz uğurlu olacaq. Odur ki, istənilən görüşdən imtina etməməlisiniz. Bu təqvim alqı-satqı üçün də düşərli ola bilər.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qadın polis selfi çəkirdi, işdən qovuldu

Çinin Dandan şəhərində bir xanım polis selfi çəkirdi. Xidməti geyimdə fotosunu çəkən xanım bu zaman şalvar geyinməyib və alt paltarında olub. Xidməti geyimin ancaq üstünü geyinən qadın çəkirdiyi fotoları sosial şəbəkədən paylaşdığı üçün işdən qovulub. Şəhər polisi bu fotoları olduqca açıq-saçıq hesab edib və polisin işgüzar nüfuzuna xələl gətirdiyi üçün onu sıralarından xaric edib. Buna bənzər hal daha öncə də dünyanın fərqli ölkələrində baş verib. Xüsusən qadın polislərin yol verdikləri bu hərəkətlər heç zaman cavabsız qalmayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.